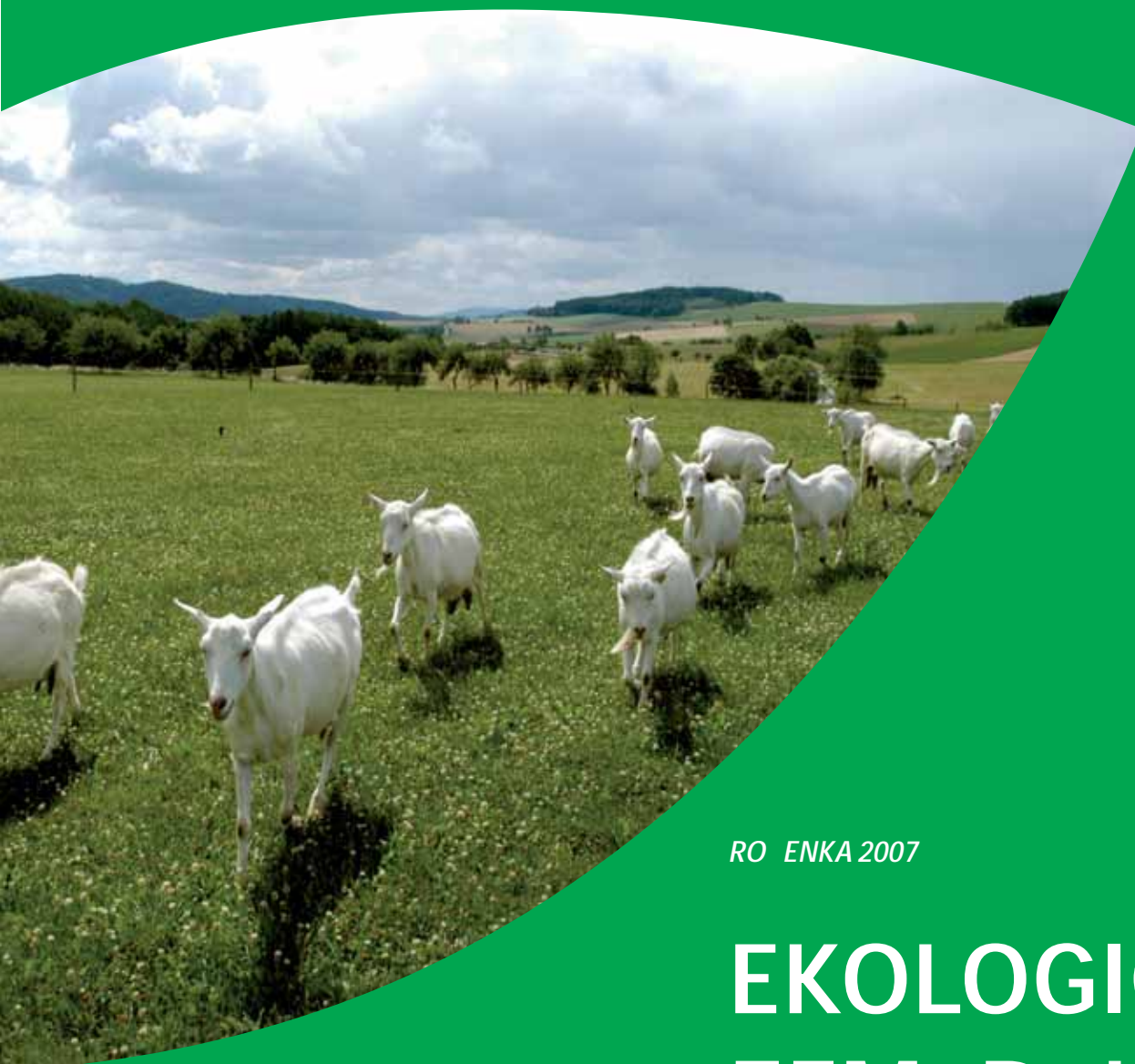

VE ZNAMENÍ
OCHRANY
PŘÍRODY

RO ENKA 2007

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Bioinstitut o.p.s. se sídlem v Olomouci byl založen roce 2004 jako partnerská organizace výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství FiBL Frick ve Švýcarsku. Cílem organizace je zastřešení aktivit výzkumu a vzdělávání v ekologickém zemědělství, přenos vdeckých poznatků a výzkum v oblasti ekologického zemědělství do praxe a publikace a osvětlová činnost v České republice a v zemích střední a východní Evropy. Vedle zahraniční spolupráce s FiBL, IFOAM EU Group, Avalon Foundation, SVWO, spolupracuje úzce s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, Mendelovou lesnickou a zemědělskou univerzitou v Brně, PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců, ministerstvy zemědělství a životního prostředí ČR a dalšími organizacemi působícími v oblasti ekologického zemědělství a ochrany přírody a tvorby krajiny.

Aktivity Bioinstitutu:

Přenos poznatků do praxe:

- Zapojení do projektu „Optimalizace zemědělské a přírodní krajiny v ČR s důrazem na rozvoj biodiverzity“, podpořeného MŠMT ČR v Národním programu výzkumu, program Zdravý a kvalitní život.
- Nositel mezinárodního projektu „Ekologické zemědělství pro rozšíření a vytvoření sítě modelových ekofarm zaměřených na ochranu přírody a ochranu biodiverzity s cílem dosažení legislativních změn ve prospěch ochrany přírody a krajiny.
- Budování a správa informační sítě zemědělství střední a východní Evropy v oblasti EZ, sběr dat a informací pro ústřední databáze Organic Europe, zřízené švýcarským výzkumným ústavem FiBL.

Projekty v oblasti výchovy a vzdělávání: osvětlové přednášky spojené s propagací ekologického zemědělství a biopotravin, celoroční praktický kurs ekologického zemědělství „Poznejte s námi celý hospodářský rok na ekologickém statku“ na Biofarm Sasov.

Publikace a činnost: vydávání vlastních poradenských příruček pro praxi v EZ a poradenských příruček FiBL, publikace učebních textů a spolupráce na bulletinech svazu PRO-BIO.

- Seznam registrovaných přípravků na ochranu rostlin v ČR, které je možno použít v EZ; aktualizace pro rok 2007/2008
- Praktická příručka: 90 argumentů pro ekologické zemědělství
- Praktická příručka: Zpracování bioproduktů v podmínkách prvovýrobce
- Praktická příručka: Biobrambory
- Učebnice Ekologické zemědělství v praxi

Poradenství: informační a poradenské centrum v rámci projektu „Agroenvironmentální informační poradenská centra v ČR, vytvoření sítě v Pardubickém, Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji“

Oblasti, ve kterých poskytujeme poradenství:

- **Agroenvironmentální programy:** Možnosti, dotace, příprava na kontrolu
- **Poradenství v péči o zemědělskou krajinu:** Plány hospodaření zemědělského podniku s ohledem na ochranu přírody
- **Ekologické zemědělství:** Plány přechodu na EZ, propagace, odbyt
- **Biopotraviny:** Výroba, značení, propagace, prodej, informace spotřebitelům biopotravin

Více se o činnosti Bioinstitutu dočtete ve Výroční zprávě 2006 dostupné na webových stránkách společnosti:

Ekozem d lci p írod

Projekt „Ekozem d lci p írod “ je mezinárodní projekt Rakouska (FiBL), Švýcarska (FiBL) a české republiky (Bioinstitut), jehož cílem je aktivní zapojení zemědělců do činností vedoucích ke zvyšování biologické rozmanitosti v zemědělské krajině. Projekt, který v současné době probíhá na území Rakouska, Švýcarska a české republiky, se zaměřuje na osvětlování a praktické vzdělávání zemědělců v metodách, které vedou ke zvyšování biodiverzity na genetické, druhové a biotopové úrovni. Jeho hlavní náplní je osvětlování tématiky mezi farmáři a odbornou i laickou veřejností a praktická aplikace postupů, které přímo vedou ke zvýšení biologické rozmanitosti v krajině. Mezi tyto činnosti patří návrhy faremních plánů a jejich zavádění do praxe, aktivní údržba a tvorba krajinných ekologických stabilizačních prvků i nastavení dotačních mechanismů tak, aby napomáhaly zvyšování biodiverzity. Snahou je, aby byla systematická podpora biologické rozmanitosti zahrnuta do legislativy zúčastněných zemí.

V České republice se projekt „Ekozem d lci p írod “ v první fázi zaměřuje na tematickou osvětlování mezi ekologickými zemědělci a odbornou veřejností a podpoření komunity ekozemědělci, kteří mají zájem na vytváření zdravé krajiny ve svém okolí a chtějí své zkušenosti konfrontovat s ostatními. Součástí projektu je vytvoření sítě modelových podniků. Klíčem k jejich výbavu je vysoký stupeň biologické rozmanitosti na obhospodávaných pozemcích a farmách, který se na její údržbě aktivně podílí. Ve vybraných podnicích se hodnotí struktura krajiny, postupně probíhá inventarizační průzkum rostlin a živočichů, jsou zpracovávány a naplňovány individuální faremní plány a je zaveden systém informačních tabulí pro veřejnost. V současné době je do sítě přihlášeno 23 ekologických podniků. V roce 2007 bylo zahájeno mapování a inventarizace na devíti z nich: **Farma Letní stráň** pana Pura v Přemyslovském sedle v Jeseníkách, **Ekofarma Mlýnec** paní Markové ve Smrkově u Jistebnice, **hospodářství Ing. Josefa Foly** v Kateřině u Nového Jiřína, **Biofarma Sasov** Josefa Sklenáře u Jihlavy, **BEMARGO a.s.** v Malontech u českého Krumlova, **farma RNDr. Šrámka** v Kamenici nad Lipou u Pelhřimova, zemědělský podnik **ZEMPOL spol. s r.o.** ve Vítkově u Opavy, **AGROFYTO spol. s r.o.** v Horní Lidici u Vsetína a **AGRISEN s.r.o.** v Nové Senince u Starého Města pod Sněžníkem. Realizátorem projektu „Ekozem d lci p írod “ je Bioinstitut o.p.s.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Tel: +420 221 811 111
info@mze.cz
www.mze.cz

ve spolupráci s
Bioinstitut, o.p.s.
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Tel. 585 631 178, www.bioinstitut.cz

Zpracoval: Bioinstitut, o.p.s.
Redakce: K. Čapounová, K. Dyrťová
Na textech spolupracovali:
K. Čapounová, V. Červená, K. Dyrťová, J. Koptík, V. Lačňák, A. Malíková, J. Urban
Fotografie: archiv svazu PRO-BIO, PRO-BIO Ligy a Bioinstitutu

Grafická úprava a tisk: Reprotisk s.r.o.

ISBN 978-80-7084-658-2

Úvod	1
Souasný stav EZ v íslech	2
Vývoj struktury EZ	2
Zpracování bioprodukt a výroba biopotravin	3
Velikost ekologických podnik v R	4
Regionální rozmístění ekologických podnik	4
Sbír dat	6
Legislativa pro ekologické zemědělství a kontrola EZ	6
Podpora ekologického zemědělství a výroby biopotravin, PRV	7
Výzkum a vzdělávání	9
Školství	9
Přehled některých výzkumných projektů oblastí EZ probíhajících v roce 2006-2007	9
Konference o ekologickém zemědělství v roce 2007	10
Poradenství pro ekologické zemědělství	11
Organizace poskytovatelů v oblasti poradenství EZ	12
Projekty zaměřené na podporu ekozemědělců	13
Propagace a sdělovací prostředky	15
Některé z organizací zaměřených na osvětlování spotřebitelů	16
Tradiční akce pro spotřebitele	16
Veřejné akce a výstavy	17
Bioprodukt	17
Webové stránky o EZ a biopotravinách	18
Z farem	19
Ekologická farma Agrisen,	19
Hospodářství Miroslava Šrámka	20
Hospodářství Ing. Josefa Folty	21
Publikace, propagační materiály	22
Adresář	23

Úvod

Ekologické zemědělství v roce 2007 dosáhlo v České republice výrazného rozvoje. Podíl ekologicky obhospodávané plochy na celkové výměře zemědělské půdy byl k 31.10. 2007 cca 7,2%. Výměra travních porostů dosáhla k tomuto datu více než 250 000 ha. Téměř 5 tisíc ha se oproti předchozímu roku zvýšila výměra orné půdy (28 008 ha). Největší nárůst je patrný u vinic (z celkových 1.721 ha trvalých kultur iní vinice 215 ha oproti 18,9 ha v roce 2006). Počet ekologických zemědělců se v porovnání s loňským rokem zvýšil téměř o 350 farem, takže k 31. 12. 2007 je v ČR registrováno 1.249 ekologických farem a 223 výrobců biopotravin.

Za razantním zvýšením zájmu o ekologické zemědělství stojí zejména zvýšená bonifikace ekozemědělců a výrobců biopotravin v novém Programu rozvoje venkova (PRV, 2007 - 2013). Významnou roli hraje i zvýšení poptávky po biosurovinách ze strany výrobců biopotravin, které je také způsobeno zvýšeným zájmem zahraničních odběratelů. Z pohledu marketingu a obecně propagace biopotravin sehrály v roce 2007 zásadní roli masivní spotřebitelské kampaně maloobchodních a zrcopropagující své vlastní značky biopotravin.

Jako jeden z programů udržitelné spotřeby a výroby byl v roce 2007 připraven a 10. 5. 2007 Radou vlády pro udržitelný rozvoj také schválen program udržitelné spotřeby a výroby „Ekologické zemědělství a biopotraviny“. Tento program stanovuje řadu opatření na podporu rozvoje ekologického zemědělství a spotřeby biopotravin v ČR, jejichž realizace by si vyžádala přibližně 10 milionů Kč ročně. Plnění tohoto programu bude zahájeno v roce 2008.

Úplné znění programu je dostupné na stránkách Ministerstva zemědělství (www.mze.cz).

Summary

In 2007 organic farming in the Czech Republic developed considerably. On 31.10. 2007 the share of organically-farmed land was approximately 7,2% of the total agricultural acreage. The acreage of grassland on the same date was more than 250ha. The acreage of arable land grew, in comparison with the previous year, by nearly 5 thousand hectares (to 28,008 ha). The greatest increase occurred in vineyards (from a total of 1.721ha in permanent cultivation, vineyards occupy 215 ha compared to 18.9 ha (in 2006). The number of organic farmers, compared to last year, growing by nearly 350 farms, which means that on 31.12. 2007 there are 1,249 organic farms and 223 producers of organic food registered in the Czech Republic.

The considerable increase in interest in organic agriculture is mainly due to the advantageous allowances for organic farmers and organic food producers under the new Rural Development Programme (EAFRD, 2007 - 2013). Another important aspect is the increased demand for organic raw materials from producers of organic foodstuffs, which is also caused by growing interest from abroad. With regard to marketing and general promotion of organic food, massive consumer campaigns of retail chains promoting their own brands of organic food played an essential role in 2007.

One of the „sustainable production and consumption“ programmes prepared in 2007 was the „Organic Farming and Organic Food Programme“ for sustainable production and consumption, which was approved by the Council of the Czech Government on 10. 5. 2007. This programme defines numerous measures for supporting the development of organic farming and the consumption of organic food in the Czech Republic. Implementation of these measures is estimated at approximately 10 mil. CZK per year. The programme will be launched in 2008.

„Ekologické zemědělství hraje velkou roli v udržení pestré a zdravé krajiny. Jeho podporou pomáháme zachovávat tradiční krajinný ráz českého venkova.“

Mgr. Petr Gandalovi, ministr zemědělství

„Organic farming plays an important role in the maintenance of a diverse and healthy landscape. By supporting organic farming we help to conserve the traditional character of the Czech rural landscape.“

Mgr. Petr Gandalovi, Czech Minister of Agriculture

Bioinstitut, o.p.s. – Institut pro ekologické zemědělství a udržitelný rozvoj krajiny vypracoval národní zprávu o stavu ekologického zemědělství v České republice. Tato zpráva byla vydána v českém a anglickém jazyce v publikaci „Ekologické zemědělství v České republice – Ročenka 2006“ a je k dispozici v angličtině také jako „country report“ na www.organic-europe.net. Publikace, kterou právě držíte v ruce, loňskou zprávu aktualizuje, rozšiřuje o představení některých dalších projektů a v závěrečné části se zaměřuje na představení ekofaremu s aktivním přístupem k péči o krajinu. Statistická data o stavu ekologického zemědělství v ČR byla v době zpracování k dispozici převážně za rok 2006, některé údaje pocházejí z roku 2007. Do budoucna uvažujeme, o tom, že ročenka EZ bude vycházet vždy začátkem roku a bude obsahovat oficiální a kompletní údaje za rok předchozí.

autorský kolektiv Bioinstitutu Olomouc

Souasný stav EZ v číslech

Vývoj struktury EZ

V roce 2006 došlo znovu ke zvýšení počtu ekologických farem, a tím i výměry ekologicky obhospodávané půdy. Po mírném poklesu v roce 2005 její podíl z celkové výměry zemědělské půdy v ČR dosáhl 6,61 %. V České republice k tomuto termínu hospodařilo 963 ekologických podniků. Tento trend byl způsoben zejména schválením Programu rozvoje venkova (PRV) v roce 2006, který nahrazuje od roku 2007 systém státní podpory v rámci HRDP. Původně slibovaná výše plateb

Tabulka 1. Vývoj ekologického zemědělství. Statistické údaje k 31. 10. 2007

	31.10.2006	31.10.2007
Počet výrobců biopotravin	148	223
Počet ekofarem	912	1 249
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	274 859	306 995
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	6,45	7,21
Výměra orné půdy (ha)	23 162	28 008
Výměra trvalých travních porostů (ha)	225 983	253 308
Výměra trvalých kultur (sady, vinice) (ha)	988	1 721 (z toho 1 506 ha sadů a 215 ha vinic)
Ostatní plochy (ha)	24 726	23 958

Zdroj: MZe

nakonec nebyla sice vládou schválena, ale i tak došlo k výraznému navýšení kompenzací zejména pro trvalé kultury (sady, vinice a chmelnice) a speciální byliny a zeleninu. V předchozím období bylo přihlášeno 42 963 ha, což je 15,6 % plochy.

Tabulka 2. Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství ČR

Rok	Počet podniků celkem	Výměra zemědělské půdy v EZ v ha	Procentický podíl ze zem. půdního fondu
1990	3	480	-
1991	132	17 507	0,41
1992	135	15 371	0,36
1993	141	15 667	0,37
1994	187	15 818	0,37
1995	181	14 982	0,35
1996	182	17 022	0,4
1997	211	20 239	0,47
1998	348	71 621	1,67
1999	473	110 756	2,58
2000	563	165 699	3,86
2001	654	217 869	5,09
2002	721	235 136	5,5
2003	810	254 995	5,97
2004	836	263 299	6,16
2005	829	254 982	5,98
2006	963	281 535	6,61

Zdroj: MZe (data k 31.12. 2006)

Hlavním důvodem nárůstu počtu ekologických zemědělců je zvýšení kompenzačních sazeb pro ekologické zemědělství v Programu rozvoje venkova 2007-2013 (PRV). Dalšími faktory, které motivují pro vstup do EZ, je vytvoření konkurenčního prostředí v oblasti kontroly dodržování pravidel EZ a stoupající poptávka po biosurovinách ze strany výrobců biopotravin.

Tabulka 3. Počet podniků v EZ k 31.12. 2006

Podnikatelské subjekty podle předmětu činnosti	rok 2006
Ekologičtí podnikatelé, žadatelé o registraci	963
Výrobci biopotravin (včetně vlastní distribuční činnosti)	152
Osoby uvádějící bioprodukty a biopotraviny do oběhu	57*
Dovozci biopotravin ze třetích zemí	13
Výrobci krmiv a osiv	10
Smluvní zpracovatelé (samostatně registrovaní)	4
Ekologický včelař	1
Celkem podniků	1 200

* V souladu se zákonem č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství nepodléhají od roku 2006 registraci maloobchodní prodejny, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení. Z tohoto důvodu se tyto subjekty ve statistických přehledech již nevyskytují.

Zdroj: MZe

Tabulka 4. Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR

Plochy	2001 výměra (ha)		2002 výměra (ha)		2003 výměra (ha)		2004 výměra (ha)		2005 výměra (ha)		2006 výměra (ha)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	Abs.	%	abs.	%
Orná půda	19 164	8,78	19 536	8,31	19 637	7,7	19 694	7,5	20 766	8,1	23 478	8,3
TTP	195 633	89,69	211 924	90,13	231 683	90,86	235 379	89,4	209 956	82,4	232 190	82,5
Trvalé kultury	963	0,45	898	0,38	928	0,36	1 170	0,4	820	0,3	1 196	0,4
Ostatní plochy	2 354	1,08	2 778	1,18	2 747	1,08	7 056	2,7	23 440	9,2	24 671	8,7
Celkem	218 114	100	235 136	100	254 995	100	263 299	100	254 982	100	281 535	100

Zdroj dat: MZe - Zpracovala: K. Dyrtrtová (Bioinstitut, o.p.s.)

Za rok 2006 se zvýšil počet výrobců biopotravin o 27 podniků na celkových 152 podniků. Přispěl k tomu zejména zlepšující se možnosti odbytu biopotravin v důsledku zvýšeného zájmu spotřebitelů. Motivací mnoha výrobců k přechodu na bioprodukcí je také zvýšená bonita půdy pro ekologické zemědělce a biozpracovatele ve vybraných opatřeních v PRV.

Pozitivní trend vedoucí k produkci biopotravin můžeme zaznamenat i ve vývoji struktury půdního fondu v EZ. Dominující hospodaření na TTP v horských a podhorských oblastech se zaměřením na údržbu krajiny a chov masného skotu je stále hlavní charakteristikou EZ v české republice. S růstem celkové výměry ekologicky obhospodávané půdy se však nezvyšuje výměra trvalých travních porostů (TTP), což bylo typické pro minulá období a příliš nepříspěvalo k rozvoji domácí produkce biopotravin (s výjimkou hovězího masa). V roce 2006 je výměra TTP přibližně na úrovni roku 2003. Naopak se zvyšuje výměra orné půdy (za rok 2006 o 2 713 ha na celkových 23 478 ha) a také výměra trvalých kultur, což by se mělo odrazit v nárůstu produkce biopotravin a biokrmiv.

Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin

V roce 2006 bylo registrováno 152 certifikovaných podniků pro výrobu biopotravin. Stoupající počet výrobců je jistě pozitivním trendem při stálém nedostatku českých biopotravin na trhu. Mimo zavedených výrobců specializovaných výhradně na bio (např. PRO-BIO obchodní spol. s.r.o., Sluněná brána s.r.o., Country life s.r.o.), přibývají také velcí konvenční výrobci a zpracovatelé, které zájem spotřebitelů motivoval pro zavádění novinek v bio kvalitě (Olma a.s., Jizerské pekárny, Kostecké uzeniny, Emco aj.). Další významný podíl na počtu provozoven mají síť supermarketů např. Interspar, Delvita (v roce 2006 oznámila odchod z ČR), jejichž certifikované pobočky nabízejí vlastní dopékané pečivo i balí hovězího masa.

Bohužel stále nejmenší podíl zpracovatelů a výrobců biopotravin tvoří malé zpracovatelé na farmách. Problémem jsou vysoké investice do výstavby těchto provozoven, které musí podléhat všem přísným hygienickým předpisům. Impulsem ke zvýšení počtu zpracovatelů může být bonita půdy ekozemědělci a zpracovatelé biopotravin ve vybraných opatřeních PRV (např. „Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům“). Hlavní zpracovatelé mléka (OLMA a.s., Polabské mlékárny Podbrady a.s., Valašské mlékárny, a.s.) se trvale potýkají s nedostatkem suroviny a musí krátiť dodávky výrobků svým odběratelům. Ve výsledcích studie nazvané „Příčiny stagnace produkce biopotravin“, kterou vypracoval EPOS, byl u 83 sledovaných ekofarm v období 2005-2006 zaznamenán pokles počtu chovatelů dojnic o 33% a 40% produkce mléka z těchto ekofarmů bylo prodáváno jako konvenční. Za hlavní příčinu je považována zejména rostoucí náročnost produkce, tj. ekofarmy jsou

Tabulka 5. Přehled zpracovatelů biopotravin

Výrobci a zpracovatelé biopotravin	Počet (31.12.2006)
Maso	24
Masné výrobky	2
Mléko	10
Ovoce zeleniny brambory	13
Ovocné a zeleninové šťávy	8
Cukr	1
Mlýnské a škrobářské výrobky	11
Pekárenské cukrárenské výrobky	36
Těstoviny	4
Čaje a káva	11
Koření a aromatické výtažky	4
Nápoje	5
Víno	3
Ostatní potravinářské výrobky	20
CELKEM	152

Zdroj MZe

příliš vzdálené od svozových tras biomlékárny (neúnosné náklady na svoz). Vzhledem k masivním investicím do ustájení, dojení, mléčnice a výraznému navýšení mzdových nákladů je malá pravděpodobnost, že by ekofarmy s chovem krav bez tržní produkce mléka v blízké době obnovily nebo přešly na chov dojnic.

Počet certifikovaných jatek a výroben biomasy pro velká hospodářská zvířata stoupá, nicméně aktivní provoz realizuje jen malé množství z nich. Většina produkce z českých chovů je i na

dále realizována v konvenčních jatkách nebo se běžně vyváží do zahraničí jako konvenční. Hovězí maso je zatím dostupné především jako výsekové, rozvoj masných biovýrobků omezuje nedostatek biovepřového. V září 2007 zahájil výrobce masa a masných produktů Moravan a.s. Petvald (Moravskoslezský kraj) program „Moravské biohovězí“ - zpracování a výrobu masa a masných výrobků v biokvalitě. Dodávky jatečního skotu zajišťuje z ekologických farem zejména z oblasti severní a severovýchodní Moravy, kde dosud zpracování biohovězího ve většině neprobíhalo.

Extrémně stoupl počet vinařů, kteří vstoupili do systému EZ. Ke 31. 10. 2007 bylo zaregistrováno 215 ha vinic a předpokládá se jejich další rozšíření. Důvodem zvýšeného zájmu o vinařství je zejména nenasycený trh s biovíny v Evropě, motivací je i navýšená dotace na ekologické vinohradnictví v PRV na 23 368,- Kč/ha. Většina nových zájemců se rekrutuje z vinařů registrovaných v systému integrované produkce. Obtížný přechod na ekologický systém usnadňuje aktivní osvětla a cílené poradenství ze strany Svazu integrované produkce hroznů a vína, odkud pochází většina nových biovínařů. Významná je také role firmy Biocont Laboratory Brno, která poskytuje hlavní v oblasti systému biologické ochrany proti škůdcům a pružné registraci alternativních postupů proti houbovým chorobám.

Velikost ekologických podniků v ČR

Průměrná velikost ekologického podniku, která byla v roce 2005 308,2 ha, se nepatrně snížila na 292,7 ha. Přesto česká republika velikostí ekofarem výrazně převyšuje ostatní státy EU, kde jsou ekologické podniky reprezentovány zejména tradičními rodinnými statky o průměrných výměrách několik desítek ha. U nás stále tvoří jednu třetinu ekofaremských podniků od 100 do 500 ha. Co se týká výměry, největší podíl (30%) tvoří podniky od 500 do 1000 ha. Největší ekologický podnik má výměru přes

3800 ha. Podniky s malými výměrami do 50 ha jsou rodinné farmy se smíšenou nebo specializovanou produkcí na orné půdě (např. zelenina, ovoce, byliny) a s pestrým škálovým hospodářským zvířat (skot, ovce, kozy, drůbež, koně). Velké ekologické podniky s výměrami nad 500 ha jsou z větší části reprezentovány zemědělskými družstvy, akciovými společnostmi a podniky s.r.o. zaměřenými na chov masného a mléčného skotu.

Tab. 6: Velikostní struktura podniků v EZ k 31.12. 2006

Velikostní skupiny ekologických podniků podle výměry (ha)	2006			
	Počet		výměra	
	abs.	%	abs.	%
> 0 až < 5	54	5,7	105,8	0,03
5 až < 10	38	4	281	1,02
10 až < 50	214	22,8	6018,3	2,18
50 až < 100	164	17,4	12005,1	4,36
100 až < 500	290	30,9	70113,1	25,48
500 až < 1000	115	12,2	84772,3	30,81
1000 až < 2000	53	5,6	73597,5	26,74
2000 a více	12	1,2	28243,4	10,26

Zdroj dat: MZe • Zpracovala: K. Dyrťová (Bioinstitut, o.p.s.)

Regionální rozmístění ekologických podniků

Největší zastoupení EZ v rámci České republiky mají tradiční horské a podhorské oblasti. Extenzivní hospodaření na TTP tvoří stále 82,4 %. První dvě místa v pořadí ekofaremských podniků v České republice je na okrese Šumperk (69 ekofaremských podniků), následuje okres Cheb (57), okres Karlovy Vary (50) a okres Zlín (48). Jedna třetina ekofaremských podniků se nachází na Moravě. V pořadí ekofaremských podniků

farem vede Zlínský a Olomoucký kraj, ale s ohledem na výměru ekologických ploch je významný Moravskoslezský kraj s téměř 35 tisíci hektary (3. nejvyšší výměrou dle krajů v ČR). V řadách je kromě Karlovarského a Jihočeského kraje významný kraj Plzeňský a Ústecký, a to rozlohou i počtem farem. Bohužel stále nízké zastoupení mají silně produkční oblasti na orné půdě jako kraj Středočeský, Pardubický a Vysočina. Ale i zde počet podniků pomalu roste. Sledujeme-li meziroční nárůst po okresech, k největšímu rozmachu EZ došlo na okrese Šumperk, Prachatice a Klavtovy. Naopak oblasti s minimálním zastoupením ekologického zemědělství jsou například okresy Karviná, Most, Teplice, Kutná Hora i Louny.

Je nutné dodat, že regionální distribuci ekologických podniků výrazně ovlivnilo rozmístění regionálních center svazu PRO-BIO. Práce svazu PRO-BIO a jejich poradci přispívají k rozvoji ekologického hospodářství v oblastech působnosti těchto poradenských center.

Tabulka 7
Pořadí podle počtu ekofarek v krajích

1.	Jihočeský kraj	123
2.	Karlovarský kraj	107
3.	Zlínský kraj	102
4.	Olomoucký kraj	94
5.	Plzeňský kraj	83
6.	Ústecký kraj	78
7.	Moravskoslezský kraj	71
8.	Liberecký kraj	64
9.	Královehradecký kraj	56
10.	Jihomoravský kraj	46
11.	Pardubický kraj	38
12.	Kraj Vysočina	36
13.	Středočeský kraj	28
14.	Praha	13

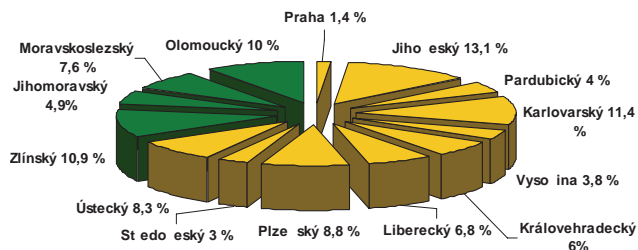
Tabulka 8
Pořadí podle výměry EZ v krajích (ha)

1.	Karlovarský kraj	50827,3
2.	Jihočeský kraj	35073,1
3.	Moravskoslezský kraj	34949,3
4.	Ústecký kraj	31007,7
5.	Zlínský kraj	25872,9
6.	Plzeňský kraj	22634
7.	Liberecký kraj	22086,9
8.	Olomoucký kraj	21019
9.	Královehradecký kraj	11117,3
10.	Jihomoravský kraj	6975,9
11.	Pardubický kraj	4626,8
12.	Kraj Vysočina	4539,4
13.	Středočeský kraj	3120,6
14.	Praha	1285,6

Zdroj dat: MZe - Zpracovala: K. Dyrťová (Bioinstitut, o.p.s.)

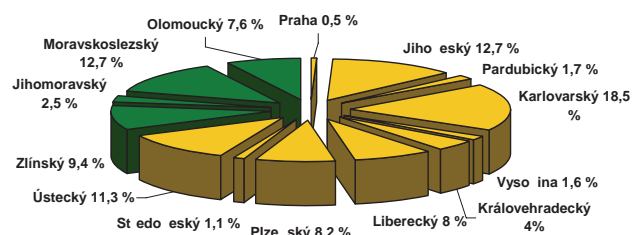
Graf 1

Počet ekofarek v krajích v %

Graf 2

Výměra ekologických ploch v krajích v %

Sbírka dat

V rámci zajištění dostupnosti statistických dat v ekologickém zemědělství byla v roce 2007 zpracovávána VÚZE Brno a kontrolními orgány EZ statistická šetření na ekologických farmách s cílem získávat pravidelná data o živočišné a rostlinné produkci EZ pro národní a EU potřeby (EUROSTAT). V době přípravy ročenky nebyla tato data k dispozici. Pravidelnou zprávu o stavu ekologického zemědělství v ČR připravuje Bioinstitut pro mezinárodní databázi Organic Europe, zřízenou švýcarským výzkumným ústavem FiBL. Statistická šetření o EZ provádí v omezené míře také SU.

Letos poprvé v komerčním nákladu vyšla ročenka „eský trh s biopotravinami“, která detailně popisuje rozvoj českého trhu s biopotravinami v posledním období, s důrazem na rok 2006. Součástí studie je všeobecný pohled světových a evropských trhů s biopotravinami. Autorem ročenky je Green Marketing.

Legislativa pro ekologické zemědělství a kontrola EZ

■ Nařízení Rady (ES) 834/2007

Dne 28.6. 2007 bylo oficiálně zveřejněno nové Nařízení Rady a Evropského parlamentu (834/2007), které od 1.1. 2009 nahrazuje stávající Nařízení Rady 2092/2001. Prováděcí právní předpisy pro konkrétní oblasti ekologické produkce jsou od podzimu 2007 předem připraveny.

Mezi hlavní změny nového nařízení patří:

- Problematika ve veřejném stravování nebyla zahrnuta do oblasti působení nového NR a bude řešena na úrovni národních pravidel

- Oproti stávajícímu Nařízení Rady 2092/2001 byly cíle a základní principy ekologické produkce shrnuty do jedné kapitoly
- Rozšíření působnosti o akvakulturu, mořské produkty, droždí
- Souhrnný katalog výjimek z produkčních pravidel pod heslem „ex libita“
- Změny v označování bioproduktů, dosud platná kategorie 70 % se ruší
- Předpis pro povinné označování všech biopotravin předem z EU evropskou značkou
- Zahrnutí kontrolního systému NR (ES)882/2004 - Nařízení o potravinách a krmivech
- Změna pravidel dovozu bioproduktů ze třetích zemí - rozdíl nebude posuzován dovoz „shodných produktů“ a „produktů s ekvivalentní zárukou“
- Byla stanovena hranice 0,9 % GMO pro připadající nezaviněné stopové kontaminace

■ Nařízení Komise (ES) 349/2007 a 1319/2007

Mezi legislativní úpravy v roce 2007 patří například Nařízení Komise (ES) 349/2007 a 1319/2007, kterými se zvyšuje podíl povolených krmiv pocházejících z předchozího období a upřesňují se pravidla pro pasení zvířat na konvenčních pastvinách i při emisích z pastviny na pastvinu.

■ Kontrolní organizace

Kontrolu a certifikační organizací vykonávají tři společnosti: KEZ, o.p.s. (Chrudim), ABCert GmbH (Brno), Biokont CZ, s.r.o. (Brno).

■ Produkční směrnice svazu PRO-BIO

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců schválil aktualizaci svazových produkčních směrnic, které jsou zpracovány podle

směrnice svazu Bioland a jsou uznávány i svazy Bio-Austria a Bio Suisse. Směrnice představují vyšší standard, který umocňuje holistický přístup a zlepšuje transparentnost celého systému – od ekoprodukce přes zpracování bioproduktů, kontrolu a certifikaci až po prodej biopotravin. Požadavkem je striktní uzavřenost ekologického podniku, detailní a rozpracované postupy zpracování, snížení povolených chemických vstupů při zpracování bioproduktů, přísnější požadavky na welfare hospodářských zvířat a další. Biosuroviny a biopotraviny se standardem PRO-BIO/Bioland nabízejí odběratelům i spotřebitelům biopotraviny vyrobené za přísnějších podmínek, než dle nové zákona č. 242/2000 Sb. a NR(EHS)2092/91, s dokonalou kontrolou suroviny od producenta přes obchodníka až ke zpracovateli. Produkty vyprodukované v souladu s těmito standardy jsou považovány za rovnocenné bioproduktům s označením Bioland.

Certifikace pro přírodní a bio kosmetiku

Společnost KEZ o.p.s. se sídlem v Chrudimi rozšířila v roce 2007 certifikací program o certifikaci pro přírodní kosmetiku s podílem biosurovin. Certifikát CPK (certifikovaná přírodní kosmetika) a CPK Bio získaly vybrané výrobky českých kosmetických výrobců Salus (M+H, Mířka a Harašta s.r.o.), Botanicus spol. s r.o., Nobilis Tilia s.r.o., Syncare Plus s.r.o..

Podpora ekologického zemědělství a výroby biopotravin, PRV

Státní podpora obnovená od roku 1998 byla do roku 2003 vyplácena na základě nařízení vlády, kterým se stanovily podmínky pro mimoprodukční funkce zemědělství. Od roku

2004 do roku 2006 byly podmínky státní podpory upraveny programovým dokumentem „Horizontální plán rozvoje venkova“ (HRDP), kde z jedním z titulů agroenvironmentálních opatření bylo „Ekologické zemědělství“ stanovené nařízením vlády č. 242/2004 Sb. Ekologičtí zemědělci mohli také využívat zvýhodněné bodové bonifikace při žádostech o podporu z „Operačního programu Zemědělství“ (OP).

Od roku 2007 je podpora EZ zajišťována programovým dokumentem Program rozvoje venkova 2007 – 2013 (PRV), který nahradil „HRDP“ a „Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. V rámci AEO/PRV je EZ podporováno pomocí nařízení vlády č. 79/2007 Sb.

Tabulka 9 uvádí přehled výše sazeb vyplácených od roku 1998 po souhrnné výše plateb v rámci PRV. V tabulce najdete přehled národních plateb, ke kterým došlo při přechodu na PRV. Nejvyšší nárůst zaznamenaly sazby na trvalé kultury (vinice, sady, chmelnice) – 90 % – a na trvalých travních porostech – 70 %. K nejmenšímu nárůstu došlo na orné půdě – pouze o 20 %.

Tabulka 9. Vývoj státních podpor EZ v Kč/ha

Užití půdy	1998	1999-2000	2001-2003	2004-2006	2007	Nárůst IV/III (%)	Nárůst V/IV (%)
	I	II	III	IV	V		
Orná půda	2 200	2 130	2 000	3 520	4 266	76	21
TTP	2 200	1 065	1 000	1 100	1 954	10	77
Trvalé kultury	2 200	3 195	3 500	12 235	23 368	250	90
Zelenina	2 200	2 130	3 500	11 050	15 524	216	40
Speciální byliny	2 200	2 130	2 000	11 050	15 524	453	40

Zdroj dat: MZe • Zpracovala: K. Dyrťová (Bioinstitut, o.p.s.)

Graf 3 poskytuje pohled o celkových finančních prostředcích požadovaných a vyplacených na ekologické plochy v letech 1998 - 2007. V roce 2007 je patrný prudký nárůst žádostí podaných v rámci PRV. Výše dotací vyplacených pro rok 2007 nebyla ještě v době zpracování dat známa.

Podpora z PRV 2007 - 2013

Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny, II. 1.3. Agroenvironmentální opatření - titul II. 1.3.1.1. Ekologické zemědělství

Výše sazby:

Orná půda 155 EUR / ha (4 266,- Kč / ha pro rok 2007)

Trvalé travní porosty

71 EUR / ha (1 954,- Kč / ha pro rok 2007)

Trvalé kultury 849 EUR / ha (23 368,- Kč / ha pro rok 2007)

Zelenina a speciální byliny

564 EUR / ha (15 524,- Kč / ha pro rok 2007)

Výše sazby v Kč bude pro následující roky dána kurzem EUR / Kč. Kurs pro rok 2007 je 27,525.

Stejně výše plateb obdrží ekologičtější zemědělci i na plochy v tzv. přechodném období.

S ohledem na nízkou produkci biopotravin v ČR rozhodlo MZe zvýhodnit bonifikaci pro ekozemědělce a výrobce biopotravin

v rámci PRV. V roce 2007 se zvýhodnění bodování týkalo těchto opatření:

Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

Žadatelé byli zvýhodněni 27 body, pokud provozovali EZ na veškeré výměře obhospodávané zemědělské půdy; 15 body, pokud provozovali EZ alespoň na 50 % výměry obhospodávané půdy.

I.1.3 Pídivávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Výrobci biopotravin byli zvýhodněni 20 body oproti konkurenčním; pokud byl výrobce současně registrován jako ekologický zemědělec a provozoval EZ na veškeré výměře obhospodávané půdy, získal dalších 15 bodů. Pokud provozoval EZ minimálně na 50 % výměry obhospodávané půdy, dostal 7 bodů.

I.3.3 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Žadatel, zařazený do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel, a neprovozující současně jinou zemědělskou výrobu, může získat 27 bodů. Když žadatel, zařazený do přechodného období nebo registrován jako ekologický podnikatel, provozuje ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodávané zemědělské půdy, může získat 15 bodů.

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy – zámla)

Žadatel provozující ekologické zemědělství na veškeré obhospodávané výměře získá 15 bodů a 10 bodů v případě, že se jedná o minimálně 50 % výměry obhospodávané půdy.

III.1.3 a), III.1.3 b) Podpora cestovního ruchu – zámla b)

Zvýhodnění ekologických zemědělců 15 body v případě, že provozují ekologické zemědělství na veškeré výměře obhospodávané půdy a 10 body v případě, že provozují ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodávané půdy.

Podpora poradenství

V roce 2007 byla v rámci národní podpory v dotačním titulu „9. F. – Podpora poradenství v zemědělství“ realizována podpora pro organizace se statutem Krajského informačního střediska pro rozvoj zemědělství a venkova, veřejné vysoké školy a subjekty s výzkumnou činností s resortní působností. Maximální výše dotace byla 500 tisíc korun. Dotace se v letošním roce nevztahovala na poradce pro ekologické zemědělství.

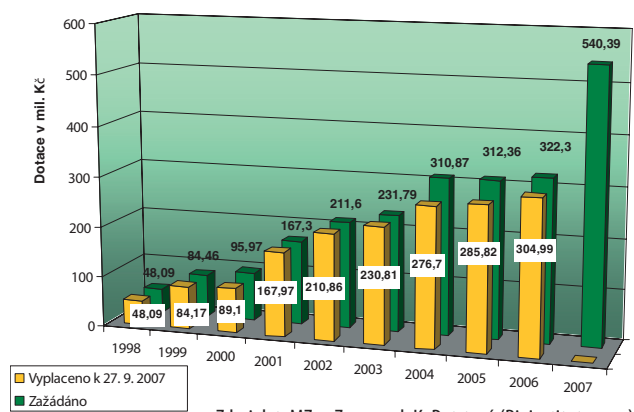
Program Ekologické zemědělství a biopotraviny

Dne 10. 5. 2007 schválila Rada vlády pro udržitelný rozvoj v rámci Programu udržitelné spotřeby a výroby Program Ministerstva zemědělství „Ekologické zemědělství a biopotraviny“. Program rozpracovává úkoly Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2010“, který přijala vláda dne 17. 3. 2004 svým usnesením č. 236/2004, do podoby konkrétních opatření, a je tak jedním z konkrétních nástrojů jeho realizace. Hlavní cíle Programu jsou:

- Posílení důvěry spotřebitelů v systém ekologického zemědělství a certifikované biopotraviny prostřednictvím propagace

Graf 3

Přehled požadovaných a vyplacených dotací na EZ v mil. Kč

- Podpora informovanosti spotřebitele a odbytu biopotravin prostřednictvím jejich využití ve veřejném stravování
- Podpora zpracování biopotravin
- Podpora marketingu biopotravin
- Výzkum, vzdělávání, poradenství v oblasti ekologického zemědělství

Realizace Programu byla od roku 2008 pravidelně podporována příbližnou částkou 10 milionů korun.

■ Reklamní kampaň 2008 – 2010

V červenci 2007 byla schválena Evropskou komisí žádost SZIF o dotaci na projekt reklamní kampaně „Propagace ekologického zemědělství a jeho produktů – Pírodnosti bohatství“. Kampaň, zaměřená na zvýšení informovanosti o ekologickém zemědělství a biopotravinách, s cílem podpořit zvýšení spotřeby biopotravin, bude zahájena v roce 2008 a potrvá do roku 2010. Celkové náklady na projekt jsou 24,3 mil. (bez 19% DPH), 50 % nákladů zaplatí Evropská komise, 50 % hraří SZIF. Vlastní realizaci kampaně zajišťuje reklamní agentura Ogilvy & Mather, s.r.o..

■ Kampaň Žiju bio 2007

Od září do prosince 2007 proběhla osvětlovací a propagační kampaň „Žiju bio – poznejte ekologické zemědělství a biopotraviny“, kterou na základě výsledků výběrového řízení realizovala pro MZe společnost Nexos X, s.r.o.. Celková suma na kampaň byla 4 mil. Kč. Výstupy a zhodnocení kampaně nebyly v době přípravy rokeny známy.

Výzkum a vzdělávání

Školství

V rámci středněškolského vzdělávání je výuka EZ obsažena v rámci různých výukových programech pro zemědělské obory. Některé střední odborné školy mají v rámci studijního oboru Agropodnikání rozšířenou výuku jak v teoretické (Humpolec, Dalovice, Rožnov pod Radhoštěm, Šumperk, Staré Město u Uherského Hradiště), tak v praktické oblasti (např. Školní statek SZeŠ Dalovice).

Ekologické zemědělství je různými formami (nejčastěji jako volitelný předmět) vyučováno na všech zemědělských univerzitách (ZU Praha, MZLU Brno, JAU České Budějovice) i na fakultách s pěstováním různých druhů zemědělských plodin (např. Pěstování deček fakulta UP Olomouc, Pěstování deček fakulta UJEP Ústí n. L.).

Na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně (MZLU) se vyučuje ekologické zemědělství jako nepovinný předmět v rámci oboru v rámci této fakulty, v roce 2007 zde bylo ukončeno 23 bakalářských prací, 7 diplomových prací a 1 disertace zabývajících se přímo ekologickým zemědělstvím v různých souvislostech. Pro další roky je zadáno 47 bakalářských prací a 27 diplomových prací.

Na Fakultě agrobiologie, pěstování a potravinových zdrojů České zemědělské univerzity v Praze (ZU) probíhá na katedře rostlinné výroby výuka předmětu z oblasti ekologického zemědělství, od roku 2008 by zde měl být akreditován tříletý bakalářský obor Ekologické zemědělství.

Na UP Olomouc probíhá výuka ekologického zemědělství v rámci předmětu agroekologie, pedologie a disciplín souvisejících s krajinnou ekologií a krajinným plánováním (každý předmět navštěvuje minimálně 20 studentů).

Nejaktivnější je v oblasti vysokoškolské výuky ekologického zemědělství Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (ZF JU), která v rámci bakalářského studia nabízí obor „Trvale udržitelné systémy hospodaření“ a v magisterském studiu obor „Agroekologie“ se specializací na ekologické zemědělství. Namísto plánovaných 60 studentů byl na obor Agroekologie přijat dvojnásobný počet studentů. Pro velký zájem z praxe byla akreditována kombinovaná forma oboru „Trvale udržitelné systémy hospodaření“, kde ve spolupráci s SZeŠ v Písku zahajuje formou celoživotního studia výuku 40 uchazečů prvního ročníku (2007). V rámci mezinárodního projektu Ecologica proběhl v roce 2007 na ZF JU e-learningový kurz Ekologického zemědělství, který absolvovalo 35 zájemců. Škola nyní připravuje letní školu „Multifunkčnost ekologického zemědělství v LFA“ pro studenty ze 14 evropských univerzit. ZF JU je také členem ENOAT (European Network of Organic Agriculture Teachers).

Přehled některých výzkumných projektů v oblasti EZ probíhajících v roce 2006-2007

- NAZV QG50034: Nové technologické postupy v ekologickém zemědělství na orné půdě k získání kvality vhodné pro potravinářské a krmné zpracování (2005-2009) / JAU České Budějovice, Výzkumný ústav rostlinné výroby, EPOS, ZU v Praze, MZLU v Brně
- NAZV 1G58063: Zvýšení kvality a efektivnosti systémů produkce mléka a mléčných výrobků v podmínkách ekologického zemědělství od zajištění výživy přes technické mléčné produkce až po její zpracování jako konkurenceschopné alternativy konv. syst. (2005-2009) / Milkom a.s. – VÚM, EPOS, VÚP, s.r.o., VÚChS s, s.r.o.
- MŠMT 1P05ME808: Diverzita genetických zdrojů pohanky (Fagopyrum sp.), její využití pro setrvalý rozvoj zemědělství a výrobu zdravých potravin v České republice a v zahraničí (2005-2007) / Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i., JAU České Budějovice
- INTERREG IIIA: JC/09-R: Ověřování vhodných odrůd obilnin (ozimá pšenice, jarní ječmen) pro ekologické zemědělství (2005-2007) / JAU České Budějovice
- VaV-1C/4/8/04: Rozšíření ekologického zemědělství na orné půdy v krajině, bioprodukce pro širší potravinářské a krmivářské využití (2004 - 2007) / ZU Praha
- NAZV QG 50107, Možnosti snížení spotřeby pesticidů při pěstování olejnin (2005-2009) / ZU Praha

- MSM - 2B06101 - Optimalizace zem d lské a í ní krajiny v R s d razem na rozvoj biodiverzity / UP Olomouc, Bioinstitut, ZU Praha, eský hydrometeorologický ústav, MZLU Brno, OSEVA PRO, Výzkumná stanice traviná ská Rožnov – Zub í, Výzkumný ústav bramborá ský Havlí k v Brod, VÚP s.r.o.
- MSM 6007665806 Trvale udržitelné zp soby zem d lského hospoda ení v podhorských a horských oblastech zam ené na vytvá ení souladu mezi jejich produk ním a mimoproduk ním uplatn ním (2005-2010) / J U eské Bud jovice
- HU/05/B/F/PP – 170018 ECOLOGICA - Development of central data bank on European level for the education of ecological farming advisers / Corvinus University of Budapest, J U eské Bud jovice a další.
- FP6-2006-INCO-DEV-3, EULACIAS: Breaking the spiral of unsustainability in arid and semi-arid areas in Latin America using an ecosystems approach for co-innovation of farm livelihoods. (P erušení nar stající neudržitelnosti v aridních a semi-aridních oblastech Latinské Ameriky s využitím ekosystémového p ístupu pro obnovu a udržení existence farem). Koordinátor Wageningen University, ešitelé JU eské Bud jovice, Università degli Studi di Firenze (Itálie) Universidad de la Republica (Uruguay), Instituto Nacional de Tecnologia Agropecuaria (Argentina), Universidad Autonoma Chapingo (Mexiko).

■ E-learningový kurs

Internetový výukový program určený poradc m EZ, zem d l c m a student m zem d lských univerzit obsahuje 14 kapitol zahrnujících kompletní problematiku ekologického zem - d lství a poradenství v Evrop . Sou ástí programu je série 12 tišt ných studijních text , které se vztahují k jednotlivým výukovým modul m, a souhrnná u ebnice o ekologickém zem - d lství. V letošním roce prob hla první o c íální dvouetapová výuka, které se ú astnilo 35 student . V eské republice je kurs dostupný v eském a anglickém jazyce, jeho širší distribuce je zatím p edm tem jednání. Hlavním ešitelem projektu je Corvinus University of Budapest, Faculty of Horticultural Science, Department of Ecological and Sustainable Farming System. Nápl e-Learningového programu je vytvá ena společ n s partnery: Ludwig Boltzmann Institute, (Víde , Rakousko), SPU v Nit e (Slovensko), Agricultural University of Maribor (Slovinsko), Mögert, (Ma arsko), Biocert, s.r.l. (Neapol, Itálie), Prijekuli Plant Breeding Institution (Litva) a JU ZF v eských Bud jovicích.

■ Praktický kurs ekologického zem d lství

Ro ní kurs vzd lávání určený laické i zem d lské veřejnosti se zam ením na praktickou výuku. Výuka probíhá v deseti dvou-denních seminá ích a je koncipována podle nové u ebnice „Ekologické zem d lství v praxi“ (Šarapatka, Urban, 2006). Lekto i jsou p evážn áuto i jednotlivých kapitol u ebnice. Praktické cvi ení probíhalo pod vedením Josefa Sklená e, jeho sou ástí byly exkurze do ekologických podnik v R a v Rakousku a ú ast na Bioakademii. Kurs zajiš uje Bioinstitut ve spolupráci s Biofarmou Sasov a St ední školou obchodu a služeb v Jihlav (jaro 2007 – jaro 2008). Celoro ního kurzu se ú astní 23 zájemc o EZ, kte í na konci obdrží certi kát .

■ Kursy a vzd lávání pro ekologické zem d lství v rámci projekt sítí agroenvironmentálních informací st edisek projekt OP RLZ koordinovaných MŽP

V rámci realizace projekt podpo ených z Evropského sociálního fondu bylo uskute n no velké množství školení, kurs a exkurzí, které po ádali: EPOS Brno, Zera Agency Nám š nad Oslavou, PRO-BIO Šumperk, PRO-BIO RC Litomyšl, PRO-BIO RC Jeseník, PRO-BIO RC Moravská brána, PRO-BIO RC Bílé Karpaty, Bioinstitut Olomouc, Daphne R, PRO-BIO RC Šumava a další. Uskute n é akce a výstupy u nich jsou k dispozici na internetových stránkách:

- www.agro-envi-info.cz
- www.zeraagency.eu
- www.pro-bio.cz
- www.zdravakrajina.cz
- www.bioinstitut.cz
- env.isumava.cz

Konference o ekologickém zem d lství v roce 2007

■ Bioakademie 2007

Mezinárodní konference o ekologickém zem d lství

Hlavními tématy 7. ro níku Bioakademie, který se konal v termínu 27. – 29. 7. v Lednici na Morav , byly role ekologického zem d lství ve vztahu k ochran ě krajiny a klimatickým zm nám, faremní zpracování biopotravin a speci ka chovu praset a ryb v biokvalit . eští zpracovatelé biopotravin op tovn upozornili na p í iny nízké produkce biopotravin v eské republice a poukázali na problematiku faremního zpracování a jejich následného odbytu.

Stávající znění tzv. „hygienického balíčku“ o hygienických požadavcích při zpracování potravin nezohledňuje specifika malých zpracovatelů a je jednou z hlavních příčin nízkého podílu farem s vlastním zpracováním biopotravin. Objem zpracovaných biopotravin prodaných ze dvora u masa a masných výrobků dosahuje například v Německu až 35 % z celkového obrátu. V České republice je však zanedbatelný a často bývá, z výše uvedených příčin, realizován formou nelegálního prodeje. Účastníci konference vyzvali Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO a další oborová sdružení, aby o této skutečnosti aktivně jednaly s odpovědnými orgány, a to zejména s představiteli Státní veterinární správy. Bylo upozorněno na malé množství obytových družstev, které by napomáhaly rozvoji marketingu ekologických biopotravin.

Prokazatelně nižší produkce skleníkových plynů, šetrnější hospodaření s půdou s minimalizací půdní eroze a celkově vyšší adaptabilita ekologického zemědělství ke klimatickým změnám – to jsou výsledky výzkumů prezentovaných v rámci plenárního zasedání, zaměřeného na vztah ekologického zemědělství ke změnám klimatu.

„Se zvyšující se poptávkou po biopotravinách však stoupá i hrozba vzrůstajících nákladů na dopravu a nebezpečí úzké specializace, které mohou v konečném důsledku celkovou efektivnost ekologického zemědělství výrazně poškodit,“ upozornila na aktuální nebezpečí Isabelle Peutz, tehdejší vedoucí sekce ekologického zemědělství v DG Agriculture při Evropské Komisi. Jednou z klíčových rolí v této oblasti sehrává spotřebitel, jehož chování by mělo být aktivně směřováno ke změně spotřebních vzorců, zohledňujících například potraviny lokální produkce.

Na konferenci byla představena i sada projektů prezentujících ekologické zemědělství jako nástroj optimalizace využití krajiny. Správně fungující zdravá krajina vykazuje vyšší stupeň biodiverzity a její udržování vyžaduje komplexní přístup. „Proto, aby krajina byla skutečně zdravá, nestačí pouze přestat hnojit přemyslovými hnojivy“, podotkl Jiří Urban (Bioinstitut, projekt Ekozem dle přírodních) a zdůraznil důležitost ekologické infrastruktury a faremního managementu. Byly prezentovány nové evropské směrnice pro ekologický chov ryb, které budou uvedeny v platnost v roce 2008.

Sedmého ročníku mezinárodní konference o ekologickém zemědělství v Lednici se zúčastnilo 270 zájemců z 27 zemí. Mezi významné hosty patřili, vedle Isabelle Peutz, také ředitel výzkumného ústavu FiBL Urs Niggli, ředitel IFOAM Francis Blake i Bernhard Freyer z rakouského Institutu pro ekologické zemědělství. Součástí konference byly exkurze na modelové farmy v Rakousku, Německu a na Slovensku.

Hlavními organizátory Bioakademie jsou tradičně Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO ve spolupráci s BIO Austria, za odborné spolupráce FiBL, Bioinstitutu a UP Olomouc. Akce probíhá pod záštitou IFOAM EU Group, Ministra zemědělství ČR Petra Gandaloviče a Ministra životního prostředí ČR Martina Bursíka, za finančního příspěvku EU-TAIEX, Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva životního prostředí ČR, Ministerstva zemědělství a lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství Rakouska, Ministerstva zemědělství Slovenska a dalších soukromých sponzorů. Konference probíhala na půdě Zahrádknické fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Lednici. Součástí konference je tištěný sborník abstraktů Bioakademie 2007 a multimediální CD obsahující kromě fotodokumentace, programu, sborníku a archivu předchozích let i všechny odpovědné prezentace.

■ Konference „Ekologické zemědělství“

Mezinárodní vědecká konference o příležitosti 15 let ekologického zemědělství v České republice probíhala v únoru 2007 na ZU v Praze. Tematickými okruhy byly praktické poznatky z ekologického pěstování rostlin a chovu zvířat, vědecká část byla zaměřena na význam ekologického zemědělství pro udržitelný rozvoj. Hlavním organizátorem akce byla ZU v Praze, spoluorganizátory i svaz PRO-BIO a Bioinstitut.

■ Konference Vino-Envi

Konference s mezinárodní účastí zaměřená na problematiku přechodu ze systému konvenčního a integrované produkce na bioprodukcí hroznů a vína. Cílem bylo zvýšit informovanost o moderních technologiích v ochraně révy vinné v ekologickém režimu hospodaření a o zkušenostech zahraničních biovinářů a marketingových analýzách trhu s biovinou. Konference probíhala 6. – 7. 9. 2007 v Mikulově, hlavním organizátorem akce byl Svaz integrované produkce hroznů a vína.

■ Poradenství pro ekologické zemědělství

Poradenství pro ekologické zemědělce je realizováno zejména profesními organizacemi a soukromými poradci (akreditovanými i neakreditovanými). členem svazu PRO-BIO zajišťují poradenský regionální centra (RC) svazu PRO-BIO, která disponují specializovanými poradci akreditovanými MZe ČR. RC pracují v těch oblastech velmi dobře (jsou zde kromě samozřejmě přípravy na kontrolu EZ například zpracovávány také investiční projekty v rámci PRV i specializované poradenství se zaměřením na kvalitu tržní produkce). Jinde doplácí kvalita poradenství pro EZ na malý počet ekofarm v regionu i na pasivitu RC. Ekofarmy, které nejsou členy svazu PRO-BIO, mohou využít služeb soukromých poradců. Mezi organizace poskytující v oblasti poradenství EZ patří i vedle PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců o.p.s. (Šumperk a 11 regionálních center v ČR), také EPOS Spolek poradců v ekologickém zemědělství České republiky, o.s., (Brno) a Bioinstitut o.p.s. (Olomouc), který nabízí specializované poradenství v oblasti péče o krajinu a zvyšování biodiverzity na ekologických farmách a vedení faremních plánů; Green Marketing (Brno) poskytující zejména v oblasti propagace a marketingu biopotravin. Základní poradenství pro EZ v těch krajích zajišťují v malé míře i pobočky síť 13 krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova (KIS), nejvíce aktivní je v tomto ohledu KIS v Karlovarském, Moravskoslezském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Vedle individuálního poradenství, které probíhá převážně pí-

mo na farmách, organizují výše jmenované oborové organizace a du tematických seminářů určených zejména pro ekozemědělce a zpracovatele biopotravin. Seznam poradců, kteří jsou školení a akreditováni Ministerstvem zemědělství ČR prostřednictvím ÚZPI, je pravidelně aktualizován na stránkách ÚZPI. Ke dni 1. 10. 2007 bylo v registru evidováno 38 akreditovaných poradců pro ekologické zemědělství.

Organizace pro sobě v oblasti poradenství EZ

■ PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Největší organizace sdružující ekozemědělce zemědělců, výrobce a prodejce biopotravin se sídlem v Šumperku, se síť 11 regionálních center po celé ČR a dvěma specializovanými sekcemi „Prodejci“ a „PRO-BIO Liga“, které zajišťují síť specializovaných bioprodejen a sdružují spotřebitele se zájmem o biopotraviny a ekologické zemědělství. Svaz poskytuje svým členům základní poradenství, dle potřeb svých členů organizuje individuální a skupinová, specializovaná poradenství na témata z oblasti EZ (chov hospodářských zvířat a pěstování rostlin v EZ, faremní zpracování, biodynamické zemědělství, erpání dotací v EZ apod.). Aktivně se účastní připomínkových řízení při přípravě dotačních programů, pro potřeby svých členů zpracovává odborný výklad nové i stávající legislativy. Každá regionálních center nabízí vedle terénního poradenství pomoc při zpracování povinné zemědělské dokumentace i zejména oblast EZ (kompletace havarijních plánů, vedení evidence krmiv a hnojiv) a zpracovává žádosti o dotace z národních programů a PRV. Ve spolupráci s Bioinstitutem zprostředkovává aktuální informace a přenos poznatků v oboru výzkumu EZ do praxe. Svaz iniciuje a aktivně se podílí na přípravě konvenčních zpracovatelů na režim EZ, a to zejména v oblasti zpracování mléka a mlékárenských výrobků, ve výrobě pečárenských výrobků a zpracování masa. Je hlavním partnerem Bioakademie, vyhlášovatelem soutěže Biopotravina roku

a partnerem Ministerstva biopotravin a řady dalších odborných, vzdělávacích a propagačních aktivit. Je nositelem projektu „SÍŤ AGRO-ENVI“ - Agroenvironmentální informační a poradenská centra v Pardubickém, Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji. V roce 2007 rozšířil svaz síť regionálních center z deseti na jedenáct o PRO-BIO regionální centrum Krkonoše a Podkrkonoší. Ke 31. 12. 2006 byl počet členů svazu PRO-BIO 486 fyzických a právnických osob a 156 členů sekce PRO-BIO Ligy.

■ EPOS Spolek poradců v ekologickém zemědělství České republiky, o.s.

Občanské sdružení poradců, výzkumných pracovníků a pedagogů v oblasti ekologického zemědělství. Sdružení spolupracuje s řadou institucí v oblasti zemědělství a životního prostředí. Ekozemědělci poskytují metodické a individuální poradenství, pořádá vzdělávací akce, realizuje projekty na podporu ekologického zemědělství a udržitelného rozvoje venkovského prostoru, řeší výzkumné úkoly z oblasti EZ, publikuje osvětlové materiály se zaměřením na EZ. Je nositelem dlouhodobého projektu informační sítě „Agro-Envi-Info“ v Jihomoravském kraji a kraji Vysočina.

■ Bioinstitut, o.p.s.

Organizace, která působí v oblasti vzdělávání, propagace a transferu výsledků poznatků v ekologickém zemědělství do praxe.

Je partnerskou organizací švýcarského výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství FiBL, Frick. Úzce spolupracuje se svazem PRO-BIO a řadou odborných institucí z oblasti zemědělství a životního prostředí. Podílí se na budování a správě informační sítě zemědělců a východní Evropy v oblasti EZ, spravuje a udržuje databázi Organic Europe (www.organic-eu-

rope.net), z řízenou FiBL. Ekozem d lce m poskytuje odborné poradenství v oblasti aplikace vdeckých poznatk do praxe (edice Praktické píruky, Seznam registrovaných pípravk pro ochranu rostlin) a specializované poradenství projektu zam ené na zvyšování biodiverzity na ekologických farmách (projekt „Ekozem d lci pírod“).

■ Green Marketing – Mgr. Tomáš Václavík

Agentura poskytuje služby marketingového a ekonomického poradenství pro ekologické zem d lce a výrobce, distributory a prodejce biopotravin. Zajišuje organizaci sout že „ eská bioprovina roku“ a koordinaci propaga ní akce „Zá í - m síc biopotravin“, v roce 2007 byl organizátorem konference „Biopotravin v maloobchod“.

Green marketing

■ EkoConnect e.V.

Nezisková obecn prospšná organizace, založená v roce 2003 se sídlem v Drážanech. Zabývá se vým nou informací, v domostí a zkušeností, je platformou pro setkávání jednotlivci organizací. V eské republice je nositelem projektu „BIO SPOJUJE“, zam eného na ekozem d lce, a projektu „U íme se na statku“ (ekologická výchova zážitkem) pro d ti.

Projekty zam ené na podporu ekozem d lce

■ Modelové ekologické farmy v R

Systém ukázkových farem je významným nástrojem pí rozši ování po tu ekologických zem d lce. Ukázkové podniky poskytují ekologickým zem d lce m nebo konven ním zem d lce m

uvážujícím o p echodu na ekologický zp sob hospoda ení informace o používaných postupech, nezbytných vstupech a jejich dodavatelích, možnostech využití agro-environmentálních opat ení PRV a o svém zapojení do obchodu s bioprodukty. Veřejnosti ekofarmy nabízejí pohled na všední dny ekologického zem d lství, jeho speci ckou kvalitu, píležitosti a problémy. Krom toho mohou ukázkové podniky informovat o speci kách produkce ur itých komodit a uplatn ní regionálních produkt na místním trhu.

V Rvznikají v sou asné době dva systémy modelových farem. Pilotní projekt „Sí ukázkových ekologických farem“ je realizován v rámci projektu „Sí informa ních center zam ených na agro-environmentální programy v Jihomoravském kraji a kraji Vyso ina“. Zahnuje zatím šest ukázkových ekologických hospodá ství rozdílného zam ení a faremní produkce, na kterých jsou postupn budovány informa ní systémy pro veřejnost, ve zkušební provozu probíhá i projekt pravidelných exkurzí. Projekt je nancován z Evropského sociálního fondu (ESF). Realizátorem je EPOS Spolek poradc v ekologickém zem d lství R.

Druhá sí modelových farem je vytvá ena v rámci víceletého projektu „Ekozem d lci pírod“, kde jsou do systému modelových farem vybírány ty, na kterých dochází v rámci ekologického režimu hospoda ení k aktivní údržb krajiny a zvyšování biodiverzity. Na vybraných ekologických farmách se hodnotí stupe pé e o krajinu, postupn probíhá inventariza ní pr zkum rostlin a živo ich, jsou zpracovávány a napl ovány individuální faremní plány a je zavád n systém informa ní tabulí pro veřejnost. V roce 2007 bylo v síti vzorových farem zapojeno 9 modelových farem, velký zájem ze strany farmá není pokryt vzhledem k nan ním limit m projektu. Dalším krokem bude zajiš ování informací formou vým ny zkušeností a poznatk na úrovni odborné i laické veřejnosti, ve kterých budou hrát modelové farmy klí ovou roli. Nositelem projektu je Bioinstitut, o.p.s.

■ Platforma sítě EVVO pro oblast zemědělství a venkova

Neformálním sdružením sítě neziskových organizací zapojených do realizace projektů v rámci agroenvironmentálně orientovaných programů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí. Projekty realizované jednotlivými organizacemi posunuly tradičníinnost ekoporaden do roviny praktického vzdělávání a poradenství i pro venkovský prostor, tj. na dosud nepokryté rozhraní resortů životního prostředí a zemědělství. Platformu tvoří 7 neziskových organizací, které svými aktivitami pokrývají převážnou část regionů ČR. Ekologické zemědělství a propagace biopotravin patří ke stěžejním a modelovým aktivitám všech projektů platformy. Členy jsou EPOS, PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Daphne ČR, Regionální rozvojová agentura Šumava, EC Meluzína Děčín, PRVO - Poradenské centrum pro venkov, Konopa a nově i PRO-BIO Liga Praha. Tyto svými aktivitami pokrývají tyto kraje: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců o.p.s. – kraj Pardubický, Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský; Regionální centrum svazu PRO-BIO Šumava - kraj Jihozápadní a Západočeský; EPOS o.s. – kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Daphne ČR – kraj Jihozápadní, PRVO – kraj Liberecký, EC Meluzína – kraj Ústecký, PRO-BIO Liga – prezentace venkovského prostoru a EZ v Praze a medializace.

Platforma byla v letech 2006 – 2007 financována z Evropského sociálního fondu v programu Rozvoj lidských zdrojů. Dílčí projekty v tšiny partnerů konány v 1. čtvrtletí 2008 a platforma pravděpodobně nenalezne v dalších letech zdroje komplexního financování tak, jak tomu bylo do roku 2007. Z těchto důvodů byla k 1.5. 2007 již ukončenainnost jednoho z partnerů sítě - PRVO (Program rozvoje venkovských oblastí) v Libereckém kraji. Zdroje financování dobré fungujícího systému jsou především jednání.

■ Ekozemědělství pro irod

Cílem mezinárodního projektu „Ekozemědělství pro irod“ je snaha o aktivní zapojení zemědělců do iniciativ, vedoucích ke zvyšování biologické rozmanitosti v zemědělských krajích. Projekt, který v současné době probíhá na území Rakouska, Švýcarska a České republiky, se zaměřuje na osvětlení a praktické vzdělávání zemědělců v metodách, které vedou ke zvyšování biodiverzity na genetické, druhové a biotopové úrovni. Hlavní náplní projektu jsou osvětlení této problematiky v cílových skupinách a praktická aplikace postupů, které přímo vedou ke zvýšení biologické rozmanitosti v krajích: Návrhy faremních plánů a jejich zavádění do praxe, aktivní údržba a tvorba krajinných ekologických stabilizačních prvků i nastavení dotačních mechanismů tak, aby napomáhaly zvyšování biodiverzity a aktivní údržbě krajiny. Snahou je, aby byla systémová podpora biologické rozmanitosti (například ve formě individuálního postupu ke skutečným potřebám farem, které představují například faremní plány) zahrnuta do dotačních programů ústátních zemí. V České republice se projekt „Ekozemědělství pro irod“ v první fázi zaměřuje na tematickou osvětlení mezi ekologickými zemědělci a odbornou veřejností a podpoření komunity sedláků, kteří mají zájem na vytváření zdravé krajiny ve svém okolí a chtějí své zkušenosti konfrontovat s ostatními. Součástí projektu je vytvoření sítě vzorových farem. Nositelem projektu je Bioinstitut, o.p.s.

■ Bio spojuje

Projekt přeshraniční spolupráce mezi oblastí Saska a Severozápadními Čechami zaměřený na zvyšování informovanosti, vzdělávání a upevnění vzájemných vztahů v oblasti ekolo-

gického zemědělství. V letošním roce probíhala prakticky zaměřených seminářů na téma faremního zpracování určených zejména pro ekologické zemědělce. Součástí seminářů byly exkurze na ekologické farmy jak v Sasku, tak v Čechách. Zkušenosti z praxe na českých a německých farmách dokládají, že faremní zpracování bioproduktů na německých farmách se děje za značně jednodušších legislativních podmínek. Projekt probíhá od 2006 do 2008. Nositelem projektu je Ekoconnect e.V.

■ Pořádaný program evidence GC Ekolog

V roce 2007 byl uveden na trh nový program evidence v ekologickém zemědělství GC Ekolog. Program nabízí pořádanou evidenci půdních bloků, vedení registru zvířat, pastevního deníku či evidenci léčení zvířat. Umožňuje zemědělcům snadný výpočet zatížení pasených ploch zvířaty a stanovení organického dusíku na jednotku plochy. Program vyvinula společnost Geocentrum Olomouc ve spolupráci se svazem PRO-BIO v rámci projektu OP RLZ „Síť agro-envi“.

Propagace a d v ra spot ebitele

V oblasti propagace a osvětlení ekologického zemědělství působí vedle orgánů státní správy i neziskové organizace. Tradičně známa část aktivit zajišťují organizace působící v oblasti ekologického poradenství (svaz PRO-BIO a jeho RC, Bioinstitut, EPOS, Green Marketing), v posledních několika letech se v ob-

lasti osvětlení výrazně proslují organizace zaměřené zejména na spotřebitelskou veřejnost. Mezi výrazné posily v oblasti propagace biopotravin lze považovat masivní reklamní kampaně nadnárodních maloobchodníků atd.

Mezi společnosti zabývající se dlouhodobou propagací a osvětlením EZ a biopotravin mezi spotřebiteli patří PRO-BIO Liga ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, LEA – Liga ekologických alternativ, EkoConnect e.V., ústecké Hnutí Duha a společnosti zabývající se prodejem Fair Trade výrobků. Účast státních orgánů je, až na výjimky, zajišťována formou spolupřispívání vybraných projektů neziskových organizací. Pravidelně vycházejí média zaměřená na EZ a biopotravinu „Biom síť – místo pro trvale udržitelný rozvoj“ (vhpress) a „Bio Obchod“ určené zejména pro výrobce a prodejce biopotravin (Green Marketing).

V roce 2007 se konaly tradiční akce Barták v hrnci, odborná soutěž „Česká biopotravina roku“, spotřebitelská soutěž „Nejoblíbenější český biovýrobek roku“, Září – Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství. Česká republika byla po róně odmlce prezentována na mezinárodním veletrhu Biofach, na národní úrovni probíhaly prezentace ekologických výrobců na veletrzích Země Živitelka (české Budějovice) a Biostyl (Praha). Velký nárost zaznamenal zájem médií, kdy se tématu biopotravin a ekologického zemědělství vnovala většina celoplošných zpravodajských médií včetně TV (např. T1 – Fenomén, Boj o údolí – cyklus Náš venkov).

N které z organizací zaměřených na osvětlení spotřebitelů

■ PRO-BIO Liga ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství

Nezávislé občanské sdružení, jehož posláním je informovat a chránit spotřebitele potravin, přispívat k celoživotnímu vzdělávání a zvyšovat všeobecné povědomí o ekologicky šetrném chování a udržitelném rozvoji. PRO-BIO Liga je samostatnou spotřebitelskou organizací PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců. Mezi hlavní činnosti patří zajištění celotýdenního provozu pražského informačního poradenského centra o biopotravinách, ekologickém zemědělství a ekologicky šetrném životním stylu. Součástí centra je knihovna s 800 tituly. PRO-BIO Liga provozuje informační portál www.biospotrebitel.cz o dění v biosféře s aktualitami, virtuální poradnou, infolinkou a adresářem ekologických farem, prodejců a zpracovatelů biopotravin v České republice. Mezi další důležité aktivity patří publikování a osvětlová činnost. Pro své členy zajišťuje tzv. odborné místo produktů z českých biofarem. Je organizátorem soutěže „Nejoblíbenější biovýrobek roku“.

■ Liga ekologických alternativ (LEA)

Občanské sdružení usilující o trvale udržitelnou energetiku šetrnější k přírodě i k životu a o udržitelné chování člověka v krajině. Organizace od založení v roce 1993 systematicky propaguje možnosti využití obnovitelných zdrojů energie, jejich úspor, ekologicky odpovědný životní styl člověka a holistický přístup jedince i společnosti k hospodaření v krajiněm prostoru ČR. Provozuje internetový portál www.biopotraviny.info. Je organizátorem tradičního Pražského biojarmarku a pořadatelem pravidelných spotřebitelských testů.

■ Hnutí Duha

Hnutí DUHA je členem mezinárodní ekologické federace Friends of the Earth, vydává regionální BIO zpravodaje, pořádá Ekojarmarky a exkurze na ekofarmy, provádí lobbying, propagaci EZ a průzkum trhu mezi spotřebiteli.

Tradiční akce pro spotřebitele...

■ Barták v hrnci

Tradiční cenu nejlepšímu ekologickému zemědělci roku uděluje PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců každoročně jednomu ze svých členů jako ocenění práce a dosažených výsledků v oblasti ekologického zemědělství. Cenou je putovní pohár plný zlaťáků, tzv. Barták v hrnci, pojmenovaný podle Richarda Bartáka, nestora českého ekologického zemědělství. Akce je vyhlašována pravidelně poslední květnový víkend v roce a probíhá vždy v místě ocenění. Patnáctým držitelem putovního Bartáka v hrnci se stala společnost Country life v Nenačovicích u Berouna za své dlouhodobé aktivity v produkci, prodeji a propagaci biopotravin. Součástí slavnostního předání ceny bylo hudební vystoupení skupiny Nezma i, ochutnávky biopotravin a prohlídka ekofarmy.

■ Žijte s námi – sít biopotravin a ekologického zemědělství

Cílem této ročníku bylo zvýšit povědomí ve společnosti o českých ekologických farmách a přilákat zájemce k osobní návštěvě na některé z nich. Slogan akce pro letošní rok byl Žijte bio. Celkem v rámci kampaně proběhlo 108 akcí, které zorganizovaly téměř 70 různých organizací, webová stránka www.mesicbiopotravin.cz měla celkem 16.378 návštěv a přes 63.000 prohlédnutých stránek. Do spotřebitelské soutěže Bio kvíz se zapojilo téměř 1500 tipujících. Kampaň podpořilo a speciální promoakce uspořádalo více jak 320 maloobchodních prodejen. O akci referovaly všechny hlavní deníky, televize a rozhlasové stanice i regionální média. Byl vytištěn kalendář akcí a tématický plakát. Hlavním koordinátorem akce byl Green Marketing.

■ Česká biopotravina roku a Nejoblíbenější český biovýrobek

V září 2006 byly vyhlášeny výsledky 5. ročníku soutěže Česká biopotravina roku 2006. Vítězem soutěže se stal BIO kysaný nápoj Mlékárna Valašské Meziříčí, kromě hlavní ceny byla udělena i šestnáctnáctnáctná – dvě pro Bio vejce Pavel Kýr a Bio vejce Abatis za rozšíření ekologických chovů nosnic v ČR, které získala sada polotovarů Biolinie Jahelník, Pohankový dezert a Bulgur s červenou okrouhou od PRO-Bio obchodní společnosti s.r.o. za marketingový koncept rychle připravených pokrmů a atraktivní obal. Do soutěže se nominovalo 20 biovýrobků. Součástí soutěže byla i kategorie Nejlepší bioprodejna roku, ve které zvíťazila bioprodejna Albio v Praze, šestnáctnáctnáctná získala bioprodejna Robi v Bruntálu. Organizátorem a odborným garantem soutěže byl Mgr. Tomáš Václavík – Green Marketing. Na soutěž hodnocenou odbornou porotou navazovala spotřebitelská soutěž „Nejoblíbenější český biovýrobek“, ve které spotřebitelé vybírali nejoblíbenější biopotravinu z 20 potravin nominovaných v odborné soutěži. Vítězem se stal BIO kysaný nápoj Mlékárna Valašské Meziříčí, druhé místo obsadily kozičky Ekofarmy Bězí, které skončil biotvaroh Polabských mlékáren. Soutěž probíhala prostřednictvím hlasování na www.biospotrebitel.cz nebo formou tištěných hlasovacích lístků. Celkový počet platných hlasů byl 949. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo na veletrhu Biostyl 2007 v Praze. Převýšených hlasujících získalo hodnotné ceny. Organizátorem spotřebitelské soutěže byla PRO-BIO Liga.

V září 2007 byla vyhlášena soutěž česká biopotravina roku 2007, jejíž výsledky budou poprvé za dobu existence soutěže vyhlášeny namísto v září v rámci „Měsíce biopotravin“ na potravinářském veletrhu Salima v březnu 2008. Vyhlášovatelem je, vedle svazu PRO-BIO, také poprvé Potravinářská komora ČR, partnerem se stávají Veletrhy Brno, které chtějí soutěž pravidelně začlenit do doprovodného programu veletrhu SALIMA a G+H.

■ Biovíno Pavlov

čtvrtého ročníku mezinárodní spotřebitelské ochutnávky biovin v Pavlově pod Pálavou se zúčastnilo 25 výrobců a vystavovatelů s celkem 82 vzorky. Nejoblíbenějším bílým biovinem se stal Riesling, výběr hroznů, 2005 od Weingut Steffens – Kess z Reil/Mosel z Německa, druhý se umístil Hibernál, výběr hroznů, 2006 z Vinného sklepa Eben od Vlastimila Peřiny z Lednice na Moravě, třetí německý Rieslaner, jakostní, 2005 od Weingut Rothe z Nordheimu. V kategorii červených biovin se vítěz stala španělská směs Novas, pozdní sběr, 2003 od Iranzo Fields z Valencie, druhý Laurot, pozdní sběr, 2006 (Vinný sklep Eben, Vlastimil Peřina). První místo ve sladkých vínech obsadilo italské Passito bianco, výběr bobulí, 2005 od La Cantina Pizzolato z Villorby, následoval jakostní Riesling, 2005 od Weingut Steffens – Kess z Reil/Mosel z Německa. V kategorii perlivá biovína se na prvním místě umístilo italské Prosecco Colli, 2006 od La Cantina Pizzolato z Villorby, na druhém až třetím biovíno Musicanti, 2005 a Frederik, 2006 rovněž od La Cantina Pizzolato z Villorby z Itálie. Akci pořádala ekofarma Pollau rodiny Abrlových a PRO-BIO RC Jižní Morava ve spolupráci s Adonis - ZO SOP a Vinařský ústav Zatloukal, za finančního příspěvku MZe ČR.

Veletrhy a výstavy

■ BioFach 2007: otevírá českou ústí

čestí producenti biopotravin a bioproduktů se 15. – 18. 2. prezentovali ve společné národní expozici na největším světovém veletrhu ekologického zemědělství (EZ) a biopotravin – BioFachu – v německém Norimberku. Výstavní expozice o rozloze 150 m² byla určena k prezentaci jednotlivých výrobců a zpracovatelů biopotravin. Mezi vystavovateli se představilo celkem 24 společností (zpracovatelů i ekozemědělců s vlastním prodejem); z nich 18 bylo členů svazu PRO-BIO. V rámci BioFach Kongresu proběhla prezentace České republiky na téma „Nabídka českých biopotravin a obchodní příležitosti na českém bio trhu“, během které se představili zástupci PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, Green Marketing, Pro-Bio obchodní společnosti s.r.o., Bio nebio s.r.o., Polabských mlékáren a.s., Bioparku s.r.o.. Společnou národní expozici českého ekologického zemědělství a jeho produktů připravil Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) ve spolupráci s PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců.

■ Krajské soutěže o potravinářské výrobky roku

V každém kraji probíhají soutěže o nejlepší potravinářské výrobky regionu. V nich byly oceněny i biopotraviny. První cenu v kategorii „mléčné výrobky“ a cenu hejtmana získal ve Zlínském kraji v soutěži Perla Zlínska 2007 **Bio kysaný nápoj s příchutí jahoda Mlékárna Valašské Meziříčí**. V soutěži „Chutná hezky jihočeský“ obsadil v kategorii „mlékařenské výrobky“ druhé místo **BIO koží sýr eidamského typu Františka Špatného, farma Kofa Bílsko**. Liberecký kraj zavedl v soutěži „Výrobek libereckého kraje“ samostatnou kategorii „biopotraviny“, ve které zvítězila společnost **Jizerské pekárny spol. s.r.o. se směsí na BIO chléb vícezrnný**.

■ Biostyl

Druhý ročník mezinárodního veletrhu ekologie, zdravého života a zdravého životního stylu s podtitulkem „Vše o zemi, vše pro zemi“ proběhl ve dnech 16. – 18.

3. 2007 na pražském Výstavišti.

Mezi vystavovateli byli zástupci výrobců biopotravin, prodejců a oborových organizací. Součástí veletrhu byla odborná konference na téma „**Biopotraviny v maloobchodu**“ se zaměřením na marketing biopotravin a jeho specifik, které se zúčastnilo téměř 100 delegátů (pořádal Green marketing). Na Biostylu byly slavnostně vyhlášeny výsledky spotřebitelské soutěže „Nejlepší český biovýrobek“ (organizátor PRO-BIO Liga). Veletrhu se zúčastnilo 280 mezinárodních vystavovatelů a navštívilo jej 15 500 návštěvníků. Partnerem veletrhu byl PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.

Bio dítěm

■ Bio do škol

Cílem projektu „BIO DO ŠKOL“ je postupné zavádění biopotravin do školních stravovacích zařízení. Plánovaným dlouhodobým výstupem projektu je cílená osvětová biopotravin, pravidelný odborný biopotravin z místních farem a upevnění pozitivních vztahů mezi spotřebiteli a farmáři. Projekt je nyní ve fázi zpracovávání metodiky postupu pro zavádění biopotravin do školních jídelen, dalšími kroky je ověření metodiky v praxi ve formě pilotních projektů. V projektu je zaplánováno 7 stravovacích zařízení v Jihomoravském kraji a Vysočině (realizuje EPOS a Beseda ve spolupráci s Green Marketing). Obdobný projekt se stejným cílem probíhá i v jedné mateřské škole v Praze (realizuje PRO-BIO Liga ve spolupráci s ÚZPI).

■ Představení Vanda a Standa

Zábavný hudební program pro děti prvního stupně ZŠ na téma ekologického zemědělství a bioproduktů. Po dohodě Ústavu zemědělských a potravinářských informací s vedením Národního zemědělského muzea v Praze je program realizován přímo v prostorách Národního zemědělského muzea v Praze. Program je zaměřen na tematiku podpory produktů BIO s cílem seznámit s nimi děti. Celý program je prokládaný písničkami s tematikou venkov, ekologický zemědělec, bioproduktů. Součástí programu je interaktivní CD. Realizátorem projektu je ÚZPI.

■ Letní tábor Pišalka

Na ekofarmě Kozodoj (Karlovarský kraj) probíhá první domácí letní „bio“ tábor. Ve dvou turnusech se zde nabízí možnost seznámit s ekologickým hospodářstvím a získat představu o zemědělství a výrobě základních potravin.

Letní tábor Pišalka byl součástí projektu organizace EkoConnect „Učíme se na statku“, který se ve spolupráci s jednotlivými farmami (zatím zejména v N. mecku) snaží přiblížit lidem a zejména dětem pěstování potravin a vytvořit v nich tak odpovědný vztah k životnímu prostředí a ekologickému zemědělství.

■ BIOfest a Bioslavnosti ve Starém Městě

První hudební biofestival ve Starém Městě pod Sněžníkem se konal 2. 6. 2007. V parkovém areálu společně vystoupily užastí posluchačů z celého kraje hudební skupiny Gaia Mesiah, Volant, S.P.S., Poděbranský vrch, Boron, Senzace přístihu léta, Dukla vozovna a další. Součástí programu se staly ochutnávky biopotravin, opékání bioberana a řada dalších akcí. Jediným minusem byly vytrvalé deště.

Druhý ročník Bioslavností, určený zejména pro rodiny s dětmi, probíhá 14. 6. Bohatý domácí program, ve kterém vedle mnoha jiných atrakcí vystoupilo pražské divadlo KRAB s biopohádkou „Jak udatný Špaldík zachránil království bioharmonie“, byl doplněn exkurzí na přilehlé ekofarmy, spotřebitelským testem sýra a vystoupením hudebních skupin Míou Míou, Nadoraz a Mága a Žorpy.

Obě akce probíhaly v areálu po adatele. Organizátorem bylo PRO-BIO, obchodní společnost s.r.o.

Webové stránky o EZ a biopotravinách

Počet internetových stran zabývajících se dlouhodobě tématikou ekologického zemědělství a biopotravin vzrostl. Rozšířilo se množství internetových obchodů, které nabízejí biopotraviny (specializované virtuální obchody, weby zpracovatelů), v nabídce diskuzních portálů se zaměřením na zdraví, životní styl, ženy, rodinu a v poslední době se objevily specializované sekce o biopotravinách.

viny (specializované virtuální obchody, weby zpracovatelů), v nabídce diskuzních portálů se zaměřením na zdraví, životní styl, ženy, rodinu a v poslední době se objevily specializované sekce o biopotravinách.

■ www.biospotřebitel.cz

Stránky pro zájemce o biopotraviny a ekologické zemědělství přináší aktuální informace o českém ekologickém zemědělství a českých biopotravinách, usnadňují spotřebitelům orientaci při nákupu biopotravin a napomáhají utváření vzájemných vazeb mezi ekosedláky – výrobci biopotravin a jejich odběrateli. Portál nabízí přehledný adresář ekofarm, bioprodejen, bio restaurací a výrobců biopotravin v ČR, on-line poradnu pro spotřebitele, přehled ekoznaček a log na biopotravinách a výrobců s podílem biosurovin, slovník pojmů z oblasti EZ a ekologie. Součástí portálu je on-line katalog knižních titulů o EZ, biopotravinách a ekologických tématech (800 titulů), kalendář akcí a rubrika „aktuálně z ekofarmů“ s nabídkou prodeje bioproduktů ze dvora a informacemi o aktuálních potřebách ekofarmů. Portál spravuje PRO-BIO Liga.

■ Některé portály informující o EZ a biopotravinách

- www.agronavigator.cz/ekozem
- www.pro-bio.cz
- www.biospotřebitel.cz
- www.bioinstitut.cz
- www.eposcr.cz
- www.mesicbiopotravin.cz
- www.biopotraviny.info
- www.greenmarketing.cz/biozpravy/
- www.ziju-bio.cz

Z farem

Většina českých sedláků vnímá svou roli zemědělce pouze jako producenta potravin. K pozici farmáře - uvědomělého zahradníka krajiny - se u nás zatím hlásí málokdo. Ukázka tří farem, na kterých je aktivní přístup k údržbě krajiny nedílnou součástí hospodaření.

Ekologická farma Agrisen, Nová Seninka

Obraz krajiny pod Králickým Sn žníkem se již n kolikrát od základu zm nil - vždy se zm nou politických a hospodá ských podmínek. V tomto regionu do roku 1945 žilo a hospoda ilo n mecké obyvatelstvo. Stopy p vodního osídlení a hospoda ení, zplan lé ovocné stromy, krajinné prvky jako hromadince, úvozové cesty nebo drenážní odvodn ní, jsou patrné dodnes. Výrazných zm n doznal krajinný ráz s nástupem socialistické velkovýroby. Hranice lesa se výrazn posunula do nižších poloh a „ochladila“ krajinu, na druhou stranu zvýšila reten ní schopnost krajiny. Pole byla scelena, až do roku 1992 se na okolních pozemcích oralo a intenzivn pola ilo. Od roku 1993 se p da v d sledku snižování produkce za ala kompletn zatrav ovat. Firma AGRISEN s.r.o. za ala v Nové Senince a na Starom stsku hospoda it v roce 2002. K dispozici má v sou asné dob cca 100 ha zem d lské p dy – travních porost , které jsou využí-vány jako zdroj krmiv pro chov ovcí a koz. V chovu ovcí tvo í zá-kladní stádo bahnice plemene zušlecht ná valaška, které jsou p ipoušt ny berany masného plemene oxford down. Hlavním produktem chovu jsou jate ná jeh ata. Dopl kem je chov koz plemene koza hn dá krátkosrstá. ást pozemk farmy spadá do pta í oblasti „Králický Sn žník“.

V zem d lské krajin , plně roztroušené zelen a remízk , s pa-soucími se ovcemi, je na první pohled vid t ada nese ených ploch - na n kolika pozemcích tu žije ch ástal polní. Lokality s výskytem ch ástala, který pat í mezi p ísn chrán né druhy, se nachází jak v pta í oblasti „Králický Sn žník“, tak i na neza-len ných pozemcích. Jeho výskyt vyžaduje zm nu v p ístupu k hospoda ení, pro pozemky, na kterých hnízdí, lze žádat o do-tace v rámci AEO. Jedním z pravidel jeho ochrany je pozdní se , kosení ploch od st edu k okraj m i omezení mul ování.

Na n kterých pastvinách rozkvétá po átkem léta lilie cibulko-nosná. Majitelé farmy vyšli vst íc jejím pot ebám a ást pozem-k , na kterých se vyskytuje, vy ali z dota ních program , aby nemusely být se eny v pevn stanovených termínech. Louky ošet ují až na podzim a umož ují tak zachování a další rozší ování tohoto krásného, siln ohroženého druhu.

Farma je za azena do sít modelových farem v projektu „Ekoze-m d lci p írod “, v sou asné dob je pro ni zpracováván farem-ní plán. Již nyní majitelé zvažují n která z opat ení, která vzešla z pr zkumu jednotlivých lokalit. Jedním je rozvoln ní e íšt potoka, který protéká pastvinami, dalším je výsadba k ovinné-ho patra na vybraných lokalitách.

„Dříve tyto pozemky tradičním hospodařením v Nové Senince do-kázaly uživit i několik rodin,“ říká Martin Hutař, jeden z majitelů farmy. „My chováme ekologicky 250 ovcí a asi 20 koz. Prodejem finální produkce, jatečních jehňat, však nejsme schopni uživit ani jednoho pasáka s podprůměrným platem. Zkrátka celé zemědě-lství je v naší oblasti postaveno na dotacích, dříve tradiční hodnoty a jistoty jsou převráceny, a to se mi nelíbí.“

Šetrné hospodaření pod Králickým Sněžníkem

AGRISEN s. r. o. HOSPODÁŘÍ EKOLOGICKY

Před několika lety vznikl Králický Sněžník (KSN) a jeho vznikem se začala měnit krajina pod Králickým Sněžníkem. V tomto regionu do roku 1945 žilo a hospodařilo mecké obyvatelstvo. Stopy po vodním osídlení a hospodaření jsou patrné dodnes. Výrazných změn doznal krajinný ráz s nástupem socialistické velkovýroby. Hranice lesa se výrazně posunula do nižších poloh a „ochladila“ krajinu, na druhou stranu zvýšila retenční schopnost krajiny. Pole byla scelena, až do roku 1992 se na okolních pozemcích oralo a intenzivně polevalo. Od roku 1993 se následkem snižování produkce začala kompletně zatravňovat. Firma AGRISEN s.r.o. založena v Nové Senince a na Staroměstsku hospodařila v roce 2002. K dispozici má v současné době cca 100 ha zemědělské půdy – travních porostů, které jsou využívány jako zdroj krmiv pro chov ovcí a koz. V chovu ovcí tvoří základní stádo bahnice plemene zušlechtěná valaška, které jsou připouštěny berany masného plemene oxford down. Hlavním produktem chovu jsou jateční jehňata. Doplnkem je chov koz plemene koza hnědá krátkosrstá. Část pozemků farmy spadá do přírodního území „Králický Sněžník“.

V zemědělské krajině, plně roztroušené zelení a remízky, s pasoucími se ovcemi, je na první pohled vidět řada nesečených ploch – na několika pozemcích tu žije chýstala polní. Lokality s výskytem chýstala, který patří mezi přísně chráněné druhy, se nachází jak v přírodní oblasti „Králický Sněžník“, tak i na nezačleněných pozemcích. Jeho výskyt vyžaduje změnu v přístupu k hospodaření, pro pozemky, na kterých hnízdí, lze žádat o dotace v rámci AEO. Jedním z pravidel jeho ochrany je pozdní sečení, kosení ploch od středu k okrajům i omezení mulčování.

Na některých pastvinách rozkvétá po začátku léta lilie cibulkoносná. Majitelé farmy vyšli vstříc jejím potřebám a část pozemků, na kterých se vyskytuje, vyžádali z dotačních programů, aby nemusely být sečeny v pevně stanovených termínech. Louky ošetřují až na podzim a umožňují tak zachování a další rozšíření tohoto krásného, silně ohroženého druhu.

Farma je začleněna do sítě modelových farem v projektu „Ekozemědělců pro přírodu“, v současné době je pro ni zpracováván faremní plán. Již nyní majitelé zvažují některá z opatření, která vzešla z průzkumu jednotlivých lokalit. Jedním je rozvolnění říšského potoka, který protéká pastvinami, dalším je výsadba květinového patra na vybraných lokalitách.

„Dříve tyto pozemky tradičním hospodařením v Nové Senince dokázaly uživit i několik rodin,“ říká Martin Hutař, jeden z majitelů farmy. „My chováme ekologicky 250 ovcí a asi 20 koz. Prodejem finální produkce, jatečních jehňat, však nejsme schopni uživit ani jednoho pasáka s podprůměrným platem. Zkrátka celé zemědělství je v naší oblasti postaveno na dotacích, dříve tradiční hodnoty a jistoty jsou převráceny, a to se mi nelíbí.“

Harmonie člověka s přírodou

MISTA PRO PŘÍRODU V ZEMĚDĚLSKÉ KRAJINĚ

Na českých a polských zemědělských pozemcích AGRISEN s.r.o. je naplno využívána příroda. Díky tomu se v krajině udržuje vysoká biodiverzita a ekosystémová stabilita. Všechny činnosti jsou prováděny v souladu s přírodou a bez použití chemikálií. Všechny živočišné produkty jsou získávány ekologicky a bez antibiotik. Všechny činnosti jsou prováděny v souladu s přírodou a bez použití chemikálií. Všechny živočišné produkty jsou získávány ekologicky a bez antibiotik.

Všechny činnosti jsou prováděny v souladu s přírodou a bez použití chemikálií. Všechny živočišné produkty jsou získávány ekologicky a bez antibiotik.

PRO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ JE TYPICKÉ:

- absence pesticidů
- využití přírodních prostředků, přírodních hnojiv
- pěstování ekologických potravin
- ekologické hospodaření s ohledem na životní prostředí a ekosystémové podmínky
- využití přírodních hnojiv, přemrštěných podstatků
- šetrnost k životnímu prostředí
- absence GMO
- absence antibiotik
- absence GMO

Hospodá ství Miroslava Šr tka v Benešov u Kamenice nad Lipou

V malé obci na okraji eskomoravské vrchoviny, v Benešov u Kamenice nad Lipou, hospoda í RNDr. Miroslav Šr tek na své farm ěkologicky od r. 1993. Hospodá ství má vým ru 106 ha a je založené na chovu skotu s tržní produkcí mléka a chovu dr beže; na orné p d se p stují obiloviny, luskoviny a brambory. Z farmy jsou prodávána vejce, mléko a brambory.

Ekologické zem d lství je pro pana Šr tka n ím víc než jen hospodá skou ínností – p edevším zp sobem praktické pé e o krajinu. V praxi zde m že uplat ovat ekologické principy a poznatky, které získává v rámci své v decké a pedagogické ínnosti. Pan Šr tek si je v dom toho, že hospoda ení neovlivuje jen samotné faremní pozemky, ale že je nutné na n j nahlízet v širších krajiných a historických souvislostech.

Už od za átku svého hospoda ení se intenzivn zabývá napravováním nešetných zásah , které byly provedeny b hem minulých padesáti let. V tšina opat ení souvisí p ímo í nep ímo s vodním režimem krajiny a s biodiverzitou. N která pole rozd lil na menší polí ka, zbytek polí zatravnil. Vysadil aleje a remízky podél cest a roz lenil jimi velké plochy pastvin. Aby snížil zne íst ní potoka V elní ka, protékajícího p es jeho pozemky, vybudoval ko enovou ístírnu pro farmu i celou obec. Samotný potok byl vrácen do p írod ě blízkého stavu. Místo vybetonovaného kanálu, který rychle odvede vodu z krajiny, se te údolím klikatí potok lemovaný k ovinami a podmá enými loukami. Krajina je nyní mnohem pest ejší a stává se op t vhodným domovem pro mnoho druh živo ích í rostlin, v etn vzácných a chrán ěných druh . Své poznatky a zkušenosti s pé í o krajinu, s ochranou biodiverzity a obnovou kv tnatých luk p edává pan Šr tek dál ve form odborného poradenství.

„Od samého začátku svého ekologického hospodaření jsem věděl, že nejdůležitější je šetrný přístup ekozemědělce k přírodě a krajině,“ říká „sedlák“ RNDr. Miroslav Šrůtek. „Až teď po letech, kdy zemědělci musejí prokazovat ekologická pozitiva svého hospodaření kvůli dotacím, se tento přístup začíná prosazovat, a je to tak dobře, protože neznečištěné životní prostředí je ve srovnání s produkcí biopotravin neméně důležitým statkem.“

Hospodá ství Ing. Josefa Foltý, Kate inice

Ekologické hospodá ství pana Foltý v Kate inicích leží uprostřed lenitého kraje Podbeskydské pahorkatiny. Ráz krajiny s p irozen rozptýlenou zelení, remízky a smíšenými lesíky prop j uje farm na první pohled malebnost a ucelenost. Harmonická, rostlinnými i živo išnými druhy bohatá krajina je však výsledkem promyšleného šetrného p istupu hospodá e, který si je v dom souvislostí a následk svého chování k p írodu . Na 114 hektarech zem d lské p dy pan Foltá chová masná plemena krav bez tržní produkce mléka, p stuje pohanku, trávy a jetel na semeno, v blízkém sadu sklízí úrodu ze starých vysokokmenných odr d ovocných strom .

Na farm je zachováno unikátní p irozené prolínání agroekosystém smísní krajinou. Práv tyto pr niky vytvá ejí množstvíspe- ci ckých „míst pro p írodu“ - typické jsou kvetoucí meze podél cest, ke ové a stromové linie mezi poli a loukami, remízky a rozptýlená zele , které nabízejí úkryt více než 85 pta ím druh m. Hlavní p íjmy hospodá ství pochází z prodeje travního semen a z odbytu hov zí skotu, který je v biokvalit zpracováván v blízkém masném závod Moravan CZ, a.s. Pet vald.

A koliv panu Foltovi táhne na 74. rok a jeho životní p íb hy by vydaly na knihu, z jeho vitality a optimismu m žete brát po f rách. Své hospodá ství objíždí na koni, protože, jak íká, z ko ského h betu nejrychleji zjistíte, když je na louce n co v nepo ádku. Namísto seka ky bere do rukou mnohem rad ji kosu. „Vnímání přírody je to, co ekozemědělec musí umět,“ vypráví o tom, co považuje při svém hospodaření za nejdůležitější. „Škoda, že jsem se to naučil až v pozdním věku. Teď už vím, že s přírodou je lepší spolupracovat, než bojovat, a možná bychom některé věci dokázali lépe společně.“

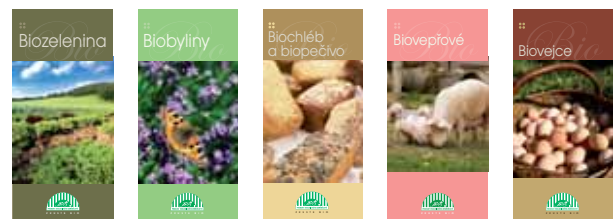
Publikace, propaga ní materiály

- U ebnice „Ekologické zem d lství v praxi“ (Šarapatka, Urban, 2006), která navazuje na dva díly u ebnic „Ekologické zem d lství – u ebnice pro školy i praxi“ (Ji í Urban a kol., 2004, 2005).
- Rádce ekologického zem d lce (JU ZF, 2007) - poradenské listy pro ekozem d lce zejména zam ené na ekologické p stování tržních plodin – pšenice setá, špalda, jarní je men, brambory, pohanka, oves
- 10 odborných publikací, které se pr ezov zabývají celým oborem EZ (Základní principy ekologického zem d lství, Právní normy a dota ní tituly v ekologickém zem d lství, Evropská unie a národní kulturní d dictví, Kontrola a certifikace bioprodukce, P dní úrodnost, výživa a hnojení rostlin v ekologickém zem d lství, Ochrana rostlin v ekologickém zem d lství, Zahradnictví (p stování polní zeleniny v ekologickém zem d lství), Chov zví at v ekologickém zem d lství, Poskliz ová úprava, skladování a zpracování rostlinných bioprodukt , Marketing bioprodukce, Slecht ní a hodnocení vhodnosti odr d pšenice seté (*Triticum aestivum* L.) pro ekologické a low input systémy hospoda ení (JU ZF, 2007)
- Ekologické zem d lství (Moudrý, Konvalina, Kalinová, JU ZF, 2007) - u ebnice pro studenty vysokých škol zem d lského zam ení
- Konverze na ekologické systémy hospoda ení a projektování ekologických farem (JU ZF, 2007) – skripta pro studenty vysokých škol
- P stování rostlin v ekologickém zem d lství (JU ZF, 2007) – skripta pro studenty vysokých škol
- Seznam registrovaných p ípravk na ochranu rostlin (Bioinstitut, 2006)
- Praktická p íru ka (Bioinstitut, 2006, 2007):
Zpracování bioprodukt v podmínkách prvovýrobce
90 argument pro ekologické zem d lství
Biobrambory – jak ekologicky vyp stovat kvalitní brambory
- Bulletin ekologického zem d lství . 28 „PRO-BIO a EZ v roce 2007, FiBL – výzkum a inovace“ - p íloha asopisu Farmá (Svaz PRO-BIO, 2007)
- Metodické listy (EPOS, 2007)

- . 24 Intenzivní p stování polní zeleniny
- . 25 P stování jetelotravních sm sek na orné p d
- . 26 Pratotechnika luk a výroba krmiv
- . 27 Energetické využití biomasy
- . 28 Jak se stát ekologickým zem d lcem
- . 29 P ímý marketing pro ekologické zem d lce
- . 30 Zakládání a pé e o liniové výsadby ovocných d evin

- Výševní dny 2008 (Marie Thonová, PRO-BIO, 2007)
- Bioakademie 2007 - Sborník abstrakt (PRO-BIO)
- Bioakademie 2007 - Multimediální CD (PRO-BIO)
- Aktuální stav ekologického zem d lství 2007 (MZe R)
- Novela Zákona o EZ . 242 – Na ízení vlády . 2092/91 (MZe R)
- Instruktažní CD „Ekologické zem d lství pro ochranu vod“ a „Ekologické zem d lství a ochrana zví at“ (Bioinstitut 2007) určená pro ekologickou výchovu, výuku EZ a vzd lávání pro ekologické zem d lce a informa ní a vzd lávací centra.
- Nebojte se va it bio (PRO-BIO Liga / Svaz PRO-BIO, 2007) - bioreceptá
- Ekologické zem d lství Olomouckého kraje (Krajský ú ad OL kraje, svaz PRO-BIO, 2007) - esko-anglický p ehled ekofarem v Olomouckém kraji
- Najd te si eské bio (Svaz PRO-BIO, 2007) – adresá len svazu PRO-BIO
- Soubor komoditních informa ních letá k (2006 – 2007, PRO-BIO Liga, Svaz PRO-BIO, Bioinstitut): Biohov zí, Biovep ové, Biozelenina, Biобыliny, Biochléb a biope ivo, Kravské biomléko a mlé né produkty, Kozí biomléko a mlé né produkty, Biovejce, Ochutnejte biopotraviny, Ekologické zem d lství, p íroda a krajina

- Kalendá ekologického zem d lství 2008 s barevnými fotografiemi ekofarem (Svaz PRO-BIO, 2007)
- Zdravá bio pyramida (ÚZPI, 2007) - propaga ní leták pro d tí a mládež
- Eko-agro-oázy pro zvidavé - malý itinerá pro vyznava e venkovské turistiky (LEA, 2006).

Propaga ní materiály

- Tri ka „Žiju bio“ (PRO-BIO Liga)
- Bavln né tašky „Žiju bio“ (PRO-BIO Liga)

SOUHRN
V této publikaci shrnujeme v přehledné formě všechny ekologické zemědělství. Je určeno pro zemědělské pracovníky a širokou veřejnost. Obsahuje 90 argumentů pro ekologické zemědělství a praktické poznámky. Argumenty se týkají přehledně a srozumitelně všechny aspekty ekologického zemědělství: od zemědělské výroby a zpracování bioproduktů až po marketing a prodej. Publikace je určena pro zemědělské pracovníky a širokou veřejnost.

Adresá

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Ústřední pracoviště
Kališnická 4 - 6
130 23 Praha 3
Tel.: +420 222 580 013
+420 283 069 111
Fax: +420 222 580 012
E-mail: aopkcr@nature.cz
www.aopk.cz

ABCERT GmbH

Zemědělská 5, 613 00 Brno
Tel.: +420 545 215 899
Fax: +420 545 217 876
E-mail: info@abcert.cz
www.abcert.cz

Bioinstitut o.p.s.

Institut pro ekologické zemědělství a udržitelný rozvoj krajiny

Klížkovského 8, 771 47 Olomouc
Tel.: +420 585 631 179
E-mail: bioinstitut@seznam.cz
www.bioinstitut.cz

Biokont CZ, s.r.o.

Kotlářská 53, 602 00 Brno
Ing. Roman Rozsypal, CSc.
tel.: 731471708
Ing. Jan Slavík, tel.: 724185251
www.biokont.cz

DAPHNE ČR

Institut aplikované ekologie

Husova 45/622
370 05 České Budějovice
Tel: 385 311 019
Email: daphne@daphne.cz
www.daphne.cz

ECEAT CZ – Evropské centrum pro eko-agro turistiku

Radniční 14, 666 01 Tišnov
Tel./Fax: +420 541 235 080
E-mail: info@eceat.cz
www.eceat.cz/

Ekococonnect e.V.

Arndtstraße 11, D - 01099 Dresden,
Germany
Tel.: +49 (0) 351 / 20 66 172
Fax: +49 (0) 351 / 20 66 174
Email: info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org/

EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR

V. Nezvala 977
675 71 Náměš nad Oslavou
Tel.: +420 602 437
E-mail: epos@quick.cz
www.epos.ecn.cz

FOA ČR – Nadační fond pro ekologické zemědělství

K Netlukám 957
104 00 Praha 10
Tel.: +420 603 702 910
E-mail: tomas.zidek@foa.cz
www.foa.cz

Green Marketing

Vinohradská 261
664 34 Moravské Knínice
Tel: +420 541 263 456
Fax: +420 541 264 037
E-mail: tom@greenmarketing.cz
www.greenmarketing.cz

Hnutí DUHA

Bratislavská 31, 602 00 Brno
Tel.: +420 545 214 431
Fax: +420 545 214 429
E-mail: info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz/home.php

KEZ o.p.s.

Kontrola ekologického zemědělství

Podbradova 909, 537 01 Chrudim
Tel, fax: +420 469 622 249
+420 469 625 027
E-mail: kez@kez.cz
www.kez.cz

LEA o.s., Liga ekologických alternativ

Chlumova 17, 130 00 Praha 3
Tel.: +420 222 782 315
+420 606 453 892
E-mail: lea@ecn.cz, lea2@ecn.cz
www.lea.ecn.cz

LIBERA - Sdružení ekologického zemědělství

Vajdova 1/1029
102 00 Praha 10
Tel: +420 272 922 417

MŽE ČR – Ministerstvo zemědělství ČR

Odbor environmentální politiky a obnovitelných zdrojů energie
Ing. Martin Leibl PhD.
E-mail: Martin.Leibl@mze.cz
Tišnov 17, 117 05 Praha 1
Tel.: +420 221 812 056
Fax: +420 221 812 165
www.mze.cz

MŽP ČR – Ministerstvo životního prostředí ČR

Odbor ekologie krajiny a lesa - Oddělení koncepcí a koordinace programů
Ing. Eva Potočiarová
E-mail: Eva.Potociarova@env.cz
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Tel.: +420 267 121 111
Fax: +420 267 310 308
www.env.cz

Nadace na ochranu zvířat

Antala Staška 30, 140 00 Praha 4
Tel: 222 135 460
Fax: 222 135 461
E-mail: nadace@ochranazvirat.cz
www.ochranazvirat.cz

PRO-BIO Klub výrobce a analýzátor biopotravin

Ing. Josef Sourek
468 46 Plavý u Tanvaldu
Tel.: +420 602 169 213
E-mail: josef_sourek@mybox.cz

PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství

INFOCENTRUM PRO-BIO LIGY
SEV Toulcův dvůr, Kubatova 1/32,
102 00 Praha 10
Tel: +420 272 660 501
+420 720 114 543
E-mail: infocentrum@biospotrebitel.cz,
www.biospotrebitel.cz

PRO-BIO prodej a marketing biopotravin

Mgr. Pavlína Samsonová
Klížkovského 8, 771 47 Olomouc
Tel.: 585 631 179
Tel.: 776 305 605
E-mail: p.samsonova@seznam.cz

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Nemocniční 53, 787 01 Šumperk
Tel.: +420 583 216 609
E-mail: pro-bio@pro-bio.cz
www.pro-bio.cz

Svaz integrované produkce hroznů a vína

Tuňáka 115, 627 32 Brno
Tel.: +420548183017
Fax: +420548183017
E-mail: info@siphv.eu
www.siphv.artemon.cz/

ÚKZUZ ČR – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Hroznová 2, 656 06 Brno
tel.: +420 543 548 111
E-mail: podatelna@ukzuz.cz
www.ukzuz.cz

ÚZPI ČR – Ústav zemědělských informací

Slezská 7
20 56 Praha 2
Tel.: +420 227 010 111
Fax: +420 227 010 114
www.uzpi.cz

VÚZE – Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Mánesova 75
120 58 Praha 2
Tel.: +420 222 000 405
Fax: +420 000 423
E-mail: webmaster@vuze.cz
www.vuze.cz

ZERA - Zemědělská a ekologická regionální agentura, o. s.

V. Nezvala 977
675 71 Náměstí nad Oslavou
Tel: +420 568 620 070
Fax: +420 568 620 547
E-mail: info@zeraagency.eu
www.zeraagency.eu

